

Jalkaväen käsikirja

11

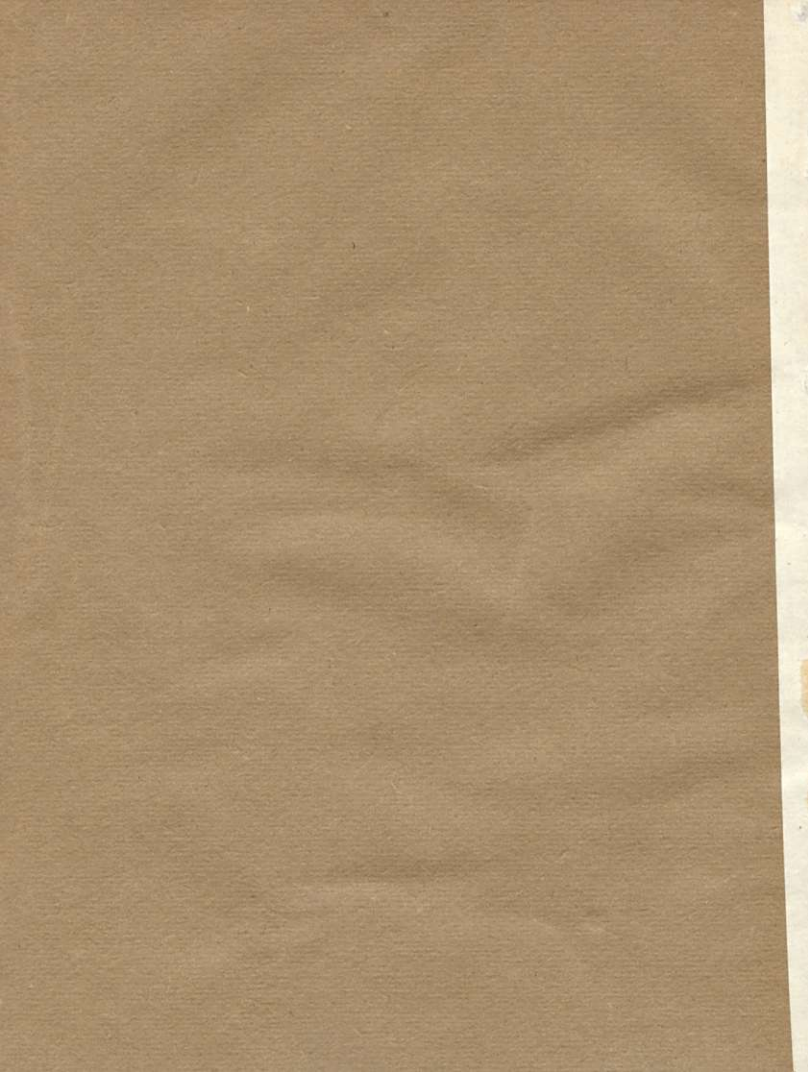
1087

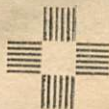
**MEHILÄISHOITO-
OPAS**

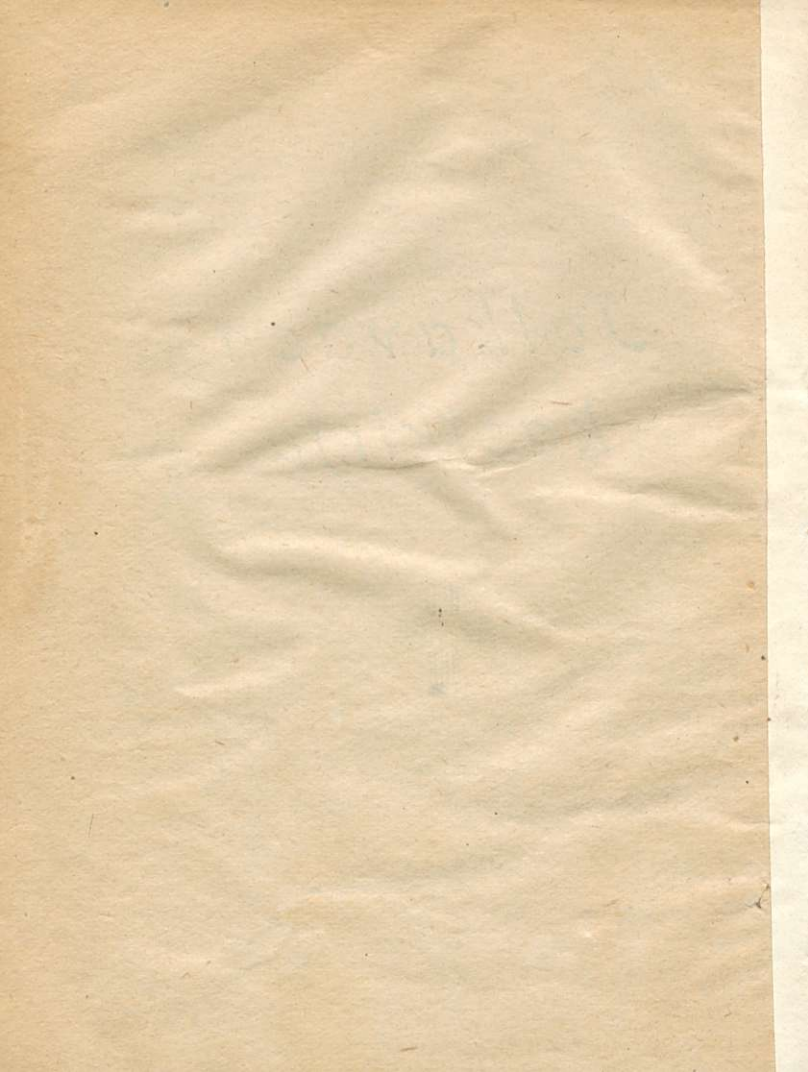
Jalhanen hämeen

*Jalkaväen
käsikirja*

Sotaväen jako.

a) Yleistä.

Komppania jaetaan sisäpalvelusta varten asuntokuntiin (10—20 miestä kussakin); asuntokunnan johtajana on tavallisesti siihen määrätty asuntoesimies. Useissa joukko-osastoissa muodostetaan asuntokunnista tarkastuspiirejä, joiden johtajana on tarkastuspiiriesimies. Ulkopalvelusta varten jaetaan komppania kolmeen joukkueeseen ja nämä taas puolijoukkueisiin sekä ryhmiin.

Neljä komppaniaa muodostaa pataljoonan, komentajana on pataljoonanpäällikkö. Joka pataljoonalla on lippu. Kolme pataljoonaa muodostaa rykmentin, jonka komentajana on rykmentinpäällikkö.

Kaksi (tai kolme) jalkaväkibrikaadia muodostaa yhdessä yhden ratsuväkibrikaadin ja yhden kenttätykistöbrikaadin kanssa divisioonan. Kaksi divisioonaa muodostaa armeijakunnan.

b) Eri aselajit ja niiden käytäntö.

Jalkaväki on pääaselaji. Yhdessä tykistön kanssa lannistaa se tulellaan vihollisen. Mutta yksinään murtaa se vihollisen viimeisen vastarinnan. Se kantaa kamppailun suurimman kuorman ja suurimmat uhrit.

Kuularuiskuosastojen ja komppaniain tehtävänä on jalkaväen tukeminen ampumataistelussa.

Ratsuväkeä käytetään sen suuren nopeuden vuoksi tiedustelu- ja tiedonantopalvelukseen. Sodassa voidaan lähettää kokonaisia ratsuväkidivisiooneja kaksi tai kolme päivämarsssia edelle tiedustelutarkoituksia varten. Taistelussa käyttää ratsuväki ratsastaessaan teräasetta (peistä ja miekkaa) sekä hevosiltaan alas laskettuna karbiinia jalkaväen tapaan.

Tykistön ase on tykki. *Kenttätykistö* valmistaa jalkaväen hyökkäystä, ampuen pitkien matkojen päästä vihollista. *Raskasta tykistöä* käytetään suuremman vaikutuksensa vuoksi murtaamaan lujia varustuksia ja näinollen erittäinkin linnoituksista sekä lujista asemista kamppailtaessa.

Pioniäärit taistelevat jalkaväen tapaan. Heidän päätehtävänsä on kuitenkin kaikenlaisten teknillisten töiden suorittaminen, mitkä helpottavat taistelevien joukkojen etenemistä (siltojen ja teiden valmistaminen sekä korjaaminen, esteiden voittaminen j.n.e.) tai mitkä ehkäisevät vihollisen eteenpäintunkeutumista sekä tarjoavat suojaa omille joukoille (esteiden teko, vallitukset j.n.e.)

Liikennejoukkojen tehtäviin kuuluu rautateiden rakentaminen ja liikenteen hoitaminen, vihollisen rautateiden ja teknillisten laitosten hävittäminen (rautatierykmentit), lennätin- ja pu-

helinjohtojen rakentaminen ja käyttäminen sekä vihollisen johtojen hävittäminen (lennätinpataljoonat), ilmalaivojen ja lentokoneiden käyttö (ilmalaiva osastot) sekä lisäksi ilmoitusten ja henkilöiden kulettaminen automobiileilla (autobiilipataljoonat).

c) **Suomen Punakaartin joukkomuodot ja järjestys,**

ovat 1) Komppania, 2) Pataljoona, 3) Rykmentti.

Niiden kokoonpano ja järjestys on seuraava:

Ruotu: kaksi miestä. Sokea on ruotu silloin, kun viimeinen eturivin mies on pariton; tulee kysymykseen silloin, kun valmistetaan joukko lähtökuntoon.

Ryhmä: kahdeksan miestä sekä ryhmänjohtaja (4 ruotua).

Joukkue: joukkueessa on neljä ryhmää paitsi komppanian ensimmäisessä joukkueessa, jossa on viisi. Siis tavallisessa joukkueessa on 32 miestä, 4 ryhmäjohtajaa sekä yksi joukkueen johtaja. Komppanian ensimmäiseen joukkueeseen kuuluu 40 miestä, 5 ryhmänjohtajaa sekä yksi joukkuejohtaja.

Komppania. Komppaniassa on 52 ruotua, 13 ryhmää, 3 joukkuetta; yhteensä 104 miestä.

Esimiehistöä on komppaniassa seuraavasti:

a) 13 ryhmänjohtajaa, b) 3 joukkueenjohtajaa, c) komppanianjohtaja, d) komppanian apulaisjohtaja,

e) terveysesimies, f) komppanian taloudenhoitaja, g) komppanian hankintamestari; yhteensä siis miehistöä ja esimiehistöä 125 miestä.

Ryhmänjohtaja on harjoitusaikana ja sodassa ryhmänsä lähin esimies. Hänellä yksin on käs- kyoikeus ryhmässä niiden määräysten mukaan, joita hän on suurempien joukkojen esimiehiltä saanut. Mitään itsenäistä toimivaltaa ulkopuo- lella annettujen määräysten ja ryhmänjohtajalle annetun opetuksen ja voimassaolevien ohjesään- töjen ei ryhmäjohtajalla ole.

Jokkuenjohtaja on joukkueen lähin esimies. Hän antaa määräykset ryhmänjohtajalle, ja ottaa vastaan kaikki heidän ilmoituksensa sekä esittää ne tarpeen vaatiessa komppanian päällikölle. Hän vastaanottaa komppanian päälliköltä mää- räykset. Itsenäistä toimivaltaa ulkopuolessa an- nettujen määräysten ja voimassaolevien ohjesään- töjen ei joukkueenjohtajalla tavallisissa oloissa ole. Poikkeuksellisesti voi komppaniapäällikkö laajentaa joukkuejohtajan itsenäistä toimivaltaa silloin, kun hän joukkueineen lähetetään liikkeelle jotakin vissää tehtävää suorittamaan. Toimin- nastaan tällaisessa tapauksessa on hän komppa- nianpäällikölle ankarasti ilmoitusvelvollinen ja vastuunalainen.

Komppanianjohtaja on komppanian ylin ko- mentaja. Hänellä on pataljoonaesikunnan pää- tösten ja niihin perustuvien pataljoonanpäällikön

määräysten rajoissa itsenäinen toimivalta. Komppanianjohtaja kuuluu jäsenenä pataljoonaesikuntaan. Komppanian järjestyksestä, kunnosta ja toiminnasta on hän vastuussa pataljoonan päällikölle.

Komppanian apulaisjohtaja on komppaniajohtajan »oikea käsi». Komppanianjohtajan ollessa syystä tai toisesta estettynä tointaan hoitamasta, hoitaa apulaisjohtaja hänen tehtäviään. Hän saa säännöllisesti tietoonsa komppaniajohtajalta kaikki komppaniaa koskevat asiat ollakseen milloin tahansa tarvis niin vaatii valmis astumaan komppanianjohtajan tehtäviä hoitamaan. Kaikki komppanian sotilaalliset asiapaperit ja kartat ym. samanlaiset, siis ne mitkä eivät koske talous- ja muonitusasioita, ovat hänen hoidossaan. Hän myös toimittaa, jos komppanianjohtaja niin määrää, komppanian sotilaallisten asiain kirjoitustehtävät. Komppanian varustamisesta ampumavaroilla on hänen huolehdittava hankintamestarin avustamana. Hän myös huolehtii, että palkat säännöllisesti maksetaan. Muuten on hän työnjaon ja tehtävien järjestelyyn nähden täydellisesti komppanianjohtajan määräysvallan alainen.

Terveysesimiehen täytyy olla pystyvä haavuri- ja ensiavun antamiseen.

Komppanian taioudenhoitaja hoitaa kaikki kamppanian talousasiat, vaatetuksen, muonituk-

sen, sairashoitotarpeet ym. sekä pitää kaiken kirjanpidon ja suorittaa komppanian taloudellisten asiain kirjalliset tehtävät. Komppanian kassa on hänen hoidossaan, hän pitää kirjaa sen käytöstä ja on siitä ankarasti vastuunalainen.

Komppanian apulaistaloudenhoitaja on komppanian johtajan ja taloudenhoitajan määräysten käytännöllinen toimeenpanija. Hän maksaa palkat, huolehtii ja järjestää tarkoituksen mukaisen tavarain miehistölle jakamisen ja huolehtii yleensä kaikista komppanian tarpeiden hankintaa ja jakelua koskevista asioista.

Tavarain ja tarpeiden jakoa varten on komppaniajohtajan valmistettava tai valmistutettava jakelusääntö vissiä aikoja silmällä pitäen. Tämä jakelusääntö on annettava joukkueenjohtajain ja komppanian taloudenhoitajan tiedoksi. Joukkueenjohtajat ovat enempää lupaa kysymättä oikeutetut suoraan kääntymään jakelusäännön mukaisilla tilauksillaan komppanian taloudenhoitajan puoleen. Komppanian taloudenhoitajaan täten on siis jakelusäännön määräämissä rajoissa määräysvalta esimiehilla joukkuejohtajasta alkaen. Miehistö ei saa välittömästi kääntyä taloudenhoitajan puoleen.

Pataljoona.

Neljä komppaniaa muodostaa pataljoonan. Pataljoonan miesvoima on siis $4 \times 125 = 500$ miestä.

Pataljoonan esimiehistön muodostavat:

Pataljoonanpäällikkö, jolla on ylin komentovalta ja täysin itsenäinen toimivalta pataljoonassa. Hän antaa määräyksensä komppanianjohtajalle ja ottaa vastaan tiedonannot heiltä.

Pataljoonan apulaispäälliköksi, joka on pataljoonanpäällikön tehtävien hoitaja silloin kun pataljoonanpäällikkö itse syystä tai toisesta on estetty itse tointaan hoitamasta, valitsee pataljoonanpäällikkö jonkun pataljoonansa komppanian johtajista.

Pataljoonanajutantti on pataljoonanpäällikön lähin auttaja. Hän suorittaa, jollei pataljoonanpäällikkö toisin järjestä, kaikki pataljoonan sotilasasiain kirjalliset tehtävät, toimii pataljoonaskunnan sihteerinä, hoitaa pataljoonan sotilaallisia asiapapereita ja kartoja, ja järjestää pataljoonaskunnan kanslian ja toimii sen kansliapäällikkönä. Hänen tulee jatkuvasti pysyä tietoisena kaikista pataljoonaa koskevista sotilasasioista voidakseen aina tarpeen vaatiessa, kun pataljoonan apulaispäällikkö hoitaa päällikkyyttä, antaa hänelle hänen tarvitsemansa tiedot. Pataljoonan aseistuksen ja ampumatarpeiden huoltaminen kuuluu myös hänelle. Ajutantti myös huolehtii majoituksen järjestämisestä.

Pataljoonan taloudenhoitaja hoitaa pataljoonan kassaa ja on siitä edesvastuussa. Hän on velvollinen pitämään huolta kaikesta pataljoonan

taloudesta, ei kuitenkaan ampumatarpeista ja aseista. Apulaisensa kanssa jakaa hän parhaiten työn siten, että hän itse toimii ylimpänä taloudenhoitajana ja apulainen muonituksen, vaateuksen ym. hoitajana. Jakelua koskevissa asioissa kääntyvät komppaniain hankintamestarit kuitenkin aina ensiksi taloudenhoitajan puoleen, joka sitten antaa apulaiselleen osoitetun toimitusmääräyksen, jos asia kuuluu apulaisen hoidettaviin aloihin.

Pataljoonan apulaistaloudenhoitaja on edelläviitatulla tavalla pataljoonan taloudenhoitajan auttaja. Työnjako heidän välillään tehdään heidän yhteisen ehdotuksensa perusteella pataljoonan esikunnassa.

Pataljoonan kirjanpitäjä suorittaa kaiken pataljoonan kirjanpidon ja talouskirjeenvaihdon. On taloudenhoitajan ja hänen apulaisensa lähimmän määräysvallan alainen.

Pataljoonan lääkäri huolehtii terveyden ja sairasten hoidosta pataljoonassa.

Pataljoonan terveysesimies valvoo sairaalat, johtaa haavoittuneiden hoitoa j.n.e.

Terveysapulaisia on 2, jotka ovat lääkärin ja terveysesimiehen määräysvallan alaisia.

Apumiehistö on pataljoonassa seuraava :

Lähetit, (4) tarpeen mukaan käytettäviä.

Telefoonimiehet, (4) tarvittaessa laittavat kun-

toon komppanian ja pataljoonan puhelimet ja muuttavat ne kentällä paikasta toiseen.

Kirjurit, (4) tarpeen mukaan suorittavat pataljoonan kanslian kirjoitustöitä.

Kantajaryhmä, (8 miestä), haavoittuneiden kuletusta varten kentältä.

Kuormastoa liitetään pataljoonaan tarpeen mukaan.

Esitykset ja valittaminen.

Esitykset.

Esitykset, joita sotilas tahtoo esimiehistölle tehdä, on esitettävä välittömästi komppanianjohtajalle, kun niistä ensin on ilmoitettu ryhmäjohtajalle. Komppanianjohtajan puoleen voi tätä varten kääntyä joko palveluksen aikana tilaisuuden tarjoutuessa tai kiireellisissä tapauksissa menemällä hänen asuntoonsa. Esityksen on oltava lyhyt ja selvä. Tarpeettomia esityksiä on vältettävä.

Valittaminen.

1) *Syyt*. Jos sotilas luulee, että häntä on alentavasti kohdeltu, hänen rahanarvoisia saata-
viansa vääryydellä pidädetty, taikka katsoo jollain muulla tavoin esimiestensä tai toveriensa

puolelta kärsineensä vääryyttä, on häneltä oikeus valittaa säädetyssä järjestyksessä.

2) *Käytäytyminen ennen valittamista.* Vaikapa esimiehen käsky antaisikin aiheen valitukseen, on se kuitenkin välttämättömästi täytettävä; sotilas ei missään tapauksessa saa unohtaa suhdettaan esimieheensä, vaikka hänellä olisikin valittamiseen pätevät syyt. Asianomaiselle esimiehelle ei saa valittamisaikeestaan ilmoittaa, samoin ei ole myöskään tovereille siitä etukäteen puhuttava. Useampien henkilöiden yhteinen valittaminen on kielletty.

Valitusaika on viisi päivää, asian tapahtumispäivää mukaan laskematta.

Valitus on tehtävä suullisesti suoraan komppanianjohtajalle. Kirjallinen valitus on sallittu, jos asian laatu sen välttämättä vaatii. Valitus itse komppanianjohtajaa vastaan tehdään komppanian lähinnä vanhimmalle esimiehelle. Toiselle paikkakunnalle komennetulle sotamiehelle neuvotaan erityinen valitusjärjestys.

3) *Ratkaisu* ilmoitetaan valittajalle. Äkkipikaisuudessa tehty tai vastoin parempaa tietoa valheellisesti perusteltu valitus rangaistaan, samoin säädetyssä valitusjärjestyksestä poikkeaminen.

4) *Käytäytyminen ratkaisun jälkeen.* Tapahuneesta ratkaisusta on asianomaisella oikeus valittaa edelleen viiden päivän kuluessa lähinnä korkeammalle esimiehelle. Korkeimpaan paik-

kaan tulee valituksen tapahtua heti. Sitä päivää, jona ratkaisu on valittajalle ilmoitettu, ei lasketa valitusaikaan.

Ratkaisusta valittaminen on myöskin ilmoitetta komppanianjohtajalle tai sille esimiehelle, jolle valitus ensiksi tehtiin.

Asuntojärjestys.

1) *Kasarmi- ja tupajärjestys.*

Taistelukausi voi vallankumoussodassakin olojen pakosta pitkittyä. Ja lyhemmilläkin taisteluilla tullaan jokatapauksessa käyttämään asuntoja, joskin tilapäisiä. Senvuoksi on tarpeen sotilaiden jo etukäteen tutustua erityisiin asu-
missäännöksiin.

Mitä tarkemmin jokainen mies noudattaa kasarmi- ja tupajärjestyksen ohjeita, mitä enemmän hän huolehtii siisteydestä ja järjestyksestä ja mitä suvaitsevampi ja hienotuntoisempi hän on tupatovereitaan kohtaan, sitä miellyttävämmäksi muodostuu yhdessäolo.

Tuvassa asuvain miesten nimet kirjoitetaan taululle, mikä riippuu ovesa tuvan sisäpuolella. Ensimmäiseksi ovat komppanian johtajan määräämään tupaesimiehen ja hänen sijaisensa nimet; muiden nimet seuraavat aakkosjärjestyksessä.

Tupaesimies. Tupaesimieheksi määrätyllä samoin kuin hänen sijaisellaan on tupatovereittensa suhteen esimiehen oikeudet tupajärjestykseen

nähdén; häntä kohtaan osoitettu tottelemattomuus rangaistaan.

Tupaesimiehen tehtävät: Hänen on pidettävä huolta siitä, että järjestys ja puhtaus säilyvät sekä että vahinkoja niin vähän kuin mahdollista tapahtuu. Hän ei saa sallia meluamista ja huutamista eikä kinastelua ja tappelua; hänen on estettävä sopimattomien laulujen laulaminen sekä alkoholipitoisten juomien tuominen tupaan.

Tätä vastaan rikkovat on hänen ilmoitettava. Hänellä itsellään ei ole mitään rankaisuvaltaa; hän ei siis saa rangaista esim. määräämällä jonkun tekemään 24 tuntia tupapalvelusta, tullen muuten itse väärin menetelleeksi.

Erittäinkin on tupaesimiehen huolehdittava siitä, että tupakalusto aina on täysilukuinen, ja on hänen ainakin kerran viikossa se luettelon mukaan tarkastettava. Tällöin havaitut epäsäännöllisyydet pitää hänen heti ilmoittaa.

Sitäpaitsi tulee tupaesimiehen valvoa:

että tupa säännöllisesti tuuletutetaan (ikkunat pitää aina avattaessa kiinnittää);

että lämmitettäessä ja valoa sytytettäessä annettuja varovaisuusohjeita tarkasti noudatetaan;

ettei lämmitetyn uunin lähelle mitään esineitä aseteta;

että paikkaa, jossa miehistö peseytyy, silloin tällöin muutetaan, jottei lattia mätänisi;

ettei ikkunoista mitään heitetä ulos eikä niiden ulkopuolelle kadulle päin mitään ripusteta.

Tupapalvelus. Jokaisessa tuvassa tulee aina päiväksi tupapalvelukseen määrätyn miehen pitää huolta siisteydestä; hänen nimensä kirjoitetaan tauluun, joka ripustetaan oveen mahdollisemman näkyvälle paikalle. Alkaessaan palveluksen hän ottaa edeltäjältään vastaan erikoisen luettelon mukaan tupakaluston, jonka on oltava kunnossa; jos jokin esine puuttuu tai on rikki-näinen, ilmoittaa hän sen heti tupaesimiehelle.

Hän lakaisee tuvan, avattuaan ensin ikkunat ja ovet, erikoisen tarkasti varsinkin sänkyjen ja kaappien alta sekä nurkista. Ennen sitä on hänen pirskoitettava vettä lattialle, koska tomu muuten lakaistaessa vain nousee ilmaan ja laskeutuu taas toiseen paikkaan. Vettä ei saa käyttää liian paljon, jotta lattia ei kosteuden takia mätänisi. Ovet ja ikkunat on jätettävä auki, kunnes lattia on kuivunut. Lattian kuurausta pitää välttää. Hiekkaa ei saa levittää lattialle, sillä se voi synnyttää silmätulehduksia.

Tupapalveluksessa olevan miehen on sitäpaitsi puhdistettava ovet, ikkunat ja uunit sekä kalusto, jota miehistö yhteisesti käyttää. Hän tyhjentää ikkunakupit sekä vie roskat ja tuban tätä varten määrätyleille paikolle; hän kantaa myöskin juoma- ja pesuveden sekä pitää talvella huolta lämmityksestä. Lamput pitää jo päivällä täyttää petroleumilla. Petroleumia ei koskaan ole palavaan lamppuun kaadettava. Polttoaineitten

pienentäminen tuvassa ei ole luvallista, siitä kun lähtee pölyä. Tulta ei saa pitää uunissa miesten levolle mentyä.

Jos miehistö jättää yhtäikaa tuvan, on palvelusvuorossa olevan miehen lukittava ovi ja asetettava avain määrätylle paikalle. Muussa tapauksessa on tämä viimeiseksi lähtevän velvollisuus. Jos miehet tulevat hiestyneinä takaisin tupaan, on palvelusvuorossa olevan miehen vedon estämiseksi sulettava ikkunat (myöskin kesällä) sekä pidettävä ne sulettuina, kunnes miehet ovat jäähtyneet: siis noin $\frac{1}{2}$ —1 tunnin ajan.

Miehistö. Jokainen mies on itse vastuunalainen hänen käytettävissään olevien esineiden, kuten sängyn, kaapin, tuolin y. m. siisteydestä. Vuodeolkia tulee hänen pöyhittää joka päivä sekä kääntää patja.

Jokainen taballinen tahi ilkivaltainen vahingonteko, etenkin ikkunautojen, tuolien y. m. tahraaminen, leikkeleminen tai niille kirjoittelu, samoin kuin oven työntäminen kiivaasti kiinni rangastaan. Esineitten käyttäminen vieraisiin, niiden käytännöstä poikkeaviin tarkoituksiin ei ole luvallista.

Luettelon, jollainen jokaisessa tuvassa on, saa ottaa paikoiltaan vain virantoimitusta varten; siihen ei saa mitään kirjoitella eikä saa muuttaa, tahrata tai muuten turmella. Siinä luetellut esineet pitää voida joka hetki näyttää.

Tupakanpoltto sängyissä, vaatekammiossa, vinillä, varastoissa, keittiöissä sekä polttoaineiden säilytyspaikoilla on ankarasti kielletty.

Käytävässä olevat lamput saa ottaa paikoiltaan ainoastaan puhdistamista varten. Samaten ei kukaan saa ottaa tuvan lamppua paikaltaan, käyttääkseen sitä muuhun tarkoitukseen. Kaasulampun poltinta ei saa ilkivaltaisesti ruuvailla. Piippuja ei saa sytyttää lampusta.

Tupa on aina pidettävä puhtaana ja siistinä; siellä ei saa tehdä töitä, jotka roskaavat. Aseet ja vaatteet on aina puhdistettava erikoisesti tätä varten määrättyssä paikassa.

Sylkeminen tuvan lattialle tai käytävälle on kielletty. Sikarin tuhka, piipun porot sekä tultikun päät on heitettävä tuhkakoppiin; ruuanjätteet on koottava sitä varten määrättyihin astioihin; pumppujen luona saa huuhtoa vain tyhjiä ruokakuppeja.

Kukaan ei saa levitellä tavaroitaan ympäri huonetta tai ripustaa niitä muualle kuin omalle paikallensa, sitä vähemmän lyödä mielivaltaisesti nauvoja. Sängyissä ei saa mitään säilyttää. Säädettyä kaappijärjestystä tulee tarkoin noudattaa.

Sotilas on velvollinen itse omilla varoillaan ostamaan kaappiinsa lukon ja avaimen sekä pitämään ne kunnossa. Huoneesta lähtiessään on hänen rangaistuksen uhalla lukittava kaappinsa ja otettava avain mukaansa (useat työntävät

mukavuuden takia lukon kiinni niin, että jokainen voi kaapin avata).

Joka miehen tulee käyttää vain omaa, kompanialle määrättyä kaivoa.

Tarpeitten toimitus muualla kuin sitä varten määrättyillä paikoilla samoin kuin kaikenlainen siivottomuus rangaistaan. Esineitten heittäminen aukoista alas on ankarasti kielletty.

Akkunain kautta kulkeminen sekä kapuaminen aitauksien yli rangaistaan.

Jokaisen sotilaan on oltava määrättyllä ajalla omassa tuvassaan ellei hän erikoisesti ole saanut lupaa poissaoloon (iltaloma). Iltasin on valot sammutettava tuvassa kello 10 kesällä ja 9,15 talvella, ellei erikoisesti toisin ole määrätty. Makuuajana ei saa kasarmissa pitää lepoa häiritsevää melua.

Ruumiin puhtaanapito.

Terveystenhoito.

Yleistä. Ruumiin säännöllinen puhtaanapito ja hoito pitävät sen terveenä ja sotakelpoisena, lisäävät sotilaan toimintakykyä sekä samalla hänen työvoimaansa.

Kurkku- ja keuhkotulehduksen välttämiseksi tulee kylmässä ilmassa marssittaessa pitää suu sulettuna sekä välttää puhumista. Tupakinpoltto

yrkännettä ylös marssittaessa on monelle haitallista.

Kun miehet tulevat hikisinä väsyttävistä harjoituksista kasarmiin, pitää tupapalveluksessa olevan vedon estämiseksi sulkea ikkunat. Miehet eivät saa muuttaa vaatteita, ennenkuin ovat jäähtyneet. Ruumis pitää jäähtytyä nopeasti hängata kuivalla pyyheliinalla. Vettä (ei liian paljon eikä liian kylmää!) saa suoli- ja vatsakatarin välttämiseksi juoda vasta sitten, kun on jäähtynyt täydellisesti. Samaten saa vasta jäähtytyään pestä kasvonsa, muussa tapauksessa kun helposti voi saada vaarallisia silmätauteja. Kädet saa pestä heti; kastelemalla käsivaltimoa voi sitäpaitsi edistää jäähtymistä.

Pitämällä päällään läpimärkiä vaatteita, saappaita tai sukkia voi helposti hankkia itselleen ankaran taudin, esim, nivelreumatismin. Saateella sekä suojaisella ilmalla on aina katsottava, ovatko jalkineet tulleet märiksi.

Läpimärat vaatteet pitää ripustaa pihalle tai vinnille kuivumaan; tuvassa ne tekevät ilman kosteaksi sekä epäterveelliseksi.

Kylmällä ilmalla harjoituksien jälkeen on parasta olla heti lämmittämättä käsiä ja jalkoja lämpimän uunin ääressä, vaan on annettava niiden lämmitä vähitellen.

Jos sotilas kuulee omaisiltaan, että joku kotonan on sairastunut tarttuvaan tautiin, esim, tuh-

karokkoon, tulirokkoon, kurkkumätään tai lavantautiin, on hänen kiellettävä lähettämästä tavaroita kotoa koko sinä aikana, minkä sairaus kestää. Tällaisessa tapauksessa on sitäpaitsi parasta polttaa kotoa tulevat kirjeet heti luettua sekä senjälkeen pestä kädet.

Jalkojen hoito. Jalkamiehen taistelukuntoisuus riippuu ensi sijassa hänen marssikyvystään ja tämä taas siitä, minkälaisessa kunnossa hänen jalkineensa ja jalkansa ovat.

Talvella on pestävä jalat ainakin kerran viikossa, kesällä useammin. Tähän ei ole hyvä käyttää kuumaa vettä, se kun tekee ihon pehmeäksi ja marssiessa täten helpommin syntyy rakkoja jalkoihin. Jalkoja karaistaan pesemällä ne mahdollisimman usein kylmällä vedellä sekä hieromalla senjälkeen sprillä. Jos jalkoja ei huolella hoideta, voi pienistäkin vammoista syntyä kudostulehtumia, mitkä jälkeinpäin voivat vaikuttaa hyvinkin haitallisesti.

Pitkälle marssille lähdetessä on jalat voideltava talilla. Takaisin tultua on hyvä pestä se pois lämpimällä vedellä ja saippualla, koska sulanut sekä lämminnyt rasva kiihoittaa ihoa.

Paras keino jalkahikeä vastaan on puhtaus (jokapäiväinen pesu kylmällä vedellä ja saippualla sekä sukkien muuttaminen) ja jalkojen voitelemine formaliiniliuoksella. Myös boori, salisyypulveri ja salisyylitali ovat tähän sopivia.

Kynnet pitää leikata saksilla (ei veitsellä) sekä ainoastan sen verran, minkä ne ovat kasvaneet varpaan pään yli; terävät kulmat on poistettavat. Jos nurkat ja sivut myöskin leikataan, kasvaa kynsi helposti sisään eikä mies kykene marssiin moneen päivään.

Punertavat kohdat ja rakot katoavat jos jalkoja usein pestään ja joka kerta voidellaan salisyylitalilla. Pikkurakot kuivuvat itsestään; niitä voidaan kuitenkin suojella laastarilla. Villaisen langan vetäminen rakkoon on vaarallista ja voi aikaansaada vieläpä verenmyrkytyksen.

Puku ja sen hoito.

Sotilaan puku antaa käsityksen hänen järjestyksistään. Mitä siistimissä ja kunnollisemmassa asussa hän esiintyy, sitä paremman vaikutuksen hän tekee.

Kaulaliinan pitää olla niin väljässä, että voi työntää kaksi sormea vierekkäin sen ja kauluksen väliin aina kauluksen alareunaan asti sekä siten viedä ne kaulan ympäri. Samaten se ei mitenkään saa puristaa kaulan verisuonia. Liian ahdas kaulus tai kaulaliina ajaa veren päähän, aiheuttaa silmätulehduksia sekä edistää ihotulehduksia, etenkin veripaiseiden syntymistä; kesällä voi myös auringonpistos johtua tästä. Samoin synnyttävät liian ahtaat hihanaukot helposti tulehduksia kainalokuoppiin.

Saappaiden pitää sopia rinnasta niin, ettei jalka pääse liikkumaan saappaassa; ne eivät kuitenkaan saa ahdistaa. Samaten ne eivät saa puristaa isoavarvasta. Niiden tulee olla edestä tarpeeksi leveät, niin etteivät varpaat hankaa toisiaan. Sisässä ei saa olla mitään teräviä reunoja tai kohoavia saumoja. Liian ahtaat saappaat aiheuttavat rakkoja jalkoihin, liikavarpaita, kynsien kasvamista sisäänpäin, jalkojen ajettumista sekä talvella kylmän vihoja. Liian suurissa saappaissa pääsee jalka sensijaan taas liikkumaan ja voi helposti väännähtää tai mennä sijoiltaan.

Jos jalkineet puristavat tai hankaavat on ne heti toimitettava vaihdetuiksi. Uusia saappaita pitää käyttää useita kertoja, ennenkuin niillä lähtee marssimaan.

Jalkalapuissa ei saa olla saumoja ja pitää ne kääriä tasaisesti, pehmeä, nukkainen puoli jalkaa vasten. Kylmällä ilmalla sivellään niihin talia. Villalaput ovat paremmat kuin liinalaput, samoin villaset sukat paremmat kuin puuvillaset, edelliset kuin imevät hikeä. Sukkien pitää sopia hyvin; jos ne ovat liian pienet, puristavat ne jalkaa, eivät lämmitä sekä haittaavat liikkumista; jos ne taas ovat liian suuret, muodostuu niihin laskoksia, mitkä helposti voivat aiheuttaa rakkoja. Kovaksi parsitut kohdat samoin kuin saappaisiin asetetut paikat hierovat jalkaa. Kirjavat sukat eivät ole hyviä, niiden väri kun usein on myrkyllinen ja synnyttää ihotauteja.

Villaisten ja puuvillaisten alusvaatteiden (alustakkien tulee olla ilman hihoja) käyttäminen ehkäisee kylmettymistä. Kovin paksujen alusvaatteiden (alustakkien, paitojen ja alushousujen) pitäminen on sitävastoin vahingollista etenkin marssiessa, jolloin ruumiinlämpö nousee. — Jos sitoo alushousujen nauhat kireälle, pysähtyy veri jalkoihin.

Vaatteiden ja varusteiden puhdistus ja hoito.

Sotilas on vastuunalainen hänelle annettujen tavarain kunnossapidosta ja sääntöjenmukaisesta puhdistuksesta. Jos vuori on rikki, sauma ratkennut tai nappi höllässä, on hänen itse korjattava nämä viat. Jos on tarpeen suurempi korjaus, minkä ainoastaan oppinut käsityöläinen voi tehdä, on se näytettävä ryhmänjohtajalle.

Saappaiden nahka on pidettävä pehmeänä ja on niitä sentakia usein voideltava varsinkin pohjasauman kohdalta; ensin on kuitenkin poistettava lika ja tomu puutikulla tai likaharjalla sekä pestävä kiilloitusaine pois haalealla vedellä. Jos saappaat ovat märät, täytetään ne paperilla, oljilla tai heinillä sekä asetetaan lämpimään paikkaan kuivumaan (ei kuitenkaan liian lähelle lämmitettyä uunia, nahka kun silloin käy kovaksi ja murtuu ja saappaat kuivuvat liian pieniksi). Vasta sitten kun saappaat ovat täysin kuivat, voidaan ne rasvata, sillä rasva muodostaa yh-

dessä veden kanssa nahkaa vahingoittavaa happoa. Jos nahka on käynyt kovaksi, saadaan se pehmeäksi hieromalla sitä kovasti haalealla vedellä sekä sitten hyvällä öljyllä (kuten risiini- ja oliiviöljyllä). Miesten, joilla on jalkahikeä, on voideltava saappaansa hyvin usein. Jos korkorauta tai joku anturanaula on pudonnut pitää saappaat heti viedä suutarille.

Nauhakengät puhdistetaan ensin likaharjalla jo voidellaan sitten rasvalla.

Laukku on vähintään kerran viikossa pölyytettävä ja harjattava sekä sisältä pyyhittävä.

Solkien ja renkaiden ei saa antaa ruostua.

Keittoastiat kuurataan ja hangataan sitten liidulla.

Mustat nahkatavarat ja patruunataskut kiilloitetaan kiilloitusaineella. Kiilloitusainetta levitetään ohuelti vaatetilkulla nahkalle ja hierotaan sitten sen sisään; kun se on kuivunut, hangataan nahkaa pehmeällä harjalla tai villaisella tilkulla niin kaun, että kiilto syntyy.

Valkoisiin nahkatavaroihin sivellään valkoista saviliuosta. Sittenkun se on kuivunut, hangataan esinettä vaatetilkulla, missä on talkkijauhoa. Jos esine on uusi ja nahka siis vielä rasvainen ja karkea, pestään se ensin ja hierotaan sileäksi hohkakivellä sekä sivellään sitten saviliuoksella. Siveleminen pitää uusia moneen kertaan ja antaa aina välillä kuivua. Jos väri vanhuuttaan käy

paksuksi ja alkaa murtua, pitää se pestä pois sienellä ja lämpöisellä vedellä, sekä sivellä esine saviliuoksella; raappiminen on kielletty.

Jos telttakangas on kastunut, on se heti ensi tilassa asetettava kuivumaan ja sitten varovasti pölyyttämällä ja harjaamalla puhdistettava. Vain siinä tapauksessa, ettei se täten tule puhtaaksi, on silloinkin poikkeustapauksessa, lupa se pestä. Murtumisen estämiseksi on laskotettaessa katsottava, etteivät laskokset joka kerta tule samalle kohdalle.

Liinavaatteita ei ole pestävä kovin väkevilla aineilla (esim. kloorilla); samaten ei ole hyvä niitä harjata. Ne kuivataan ulkona ja kääritään sitten kokoon.

Vallitusaseiden puuosia on hoidettava samoin kuin kiväärintukkia. Metalliosien ei saa antaa ruostua.

Vaatteihin ja varustuksiin on jokaisen merkittävä nimensä; sen saa kuitenkin kirjoittaa vain pieniin kangas- tai paperilappuihin, mitkä sitten neulotaan kiinni tai liimataan. Jos joltakin tavaroita häviää, on hänen siitä heti ilmoitettava.

Esimiehet.

Esimies on jokainen vallankumoukselliseen sotaväkeen kuuluva sotilashenkilö, jolla on oikeus antaa toiselle, alaiselleen, käskyjä tai ryhtyä häntä koskeviin toimenpiteisiin.

Esimiesten jako.

Sotamiesten esimiehiä ovat:

1) kaikkialla sekä palveluksessa että sen ulkopuolella:

- a) sotaväenjärjestäjät ja opettajat;
- b) sotaväenjoukkojen johtajat ja päälliköt.

Johtajiksi katsotaan:

- 1) ryhmänjohtaja;
- 2) joukkueenjohtaja;
- 3) komppanianjohtaja, siis yleensä kaikkia pataljoonaa alempien järjestöjen esimiehiä.

Päälliköiksi kutsutaan:

pataljoonan ja sitä korkeampien järjestöjen ja laitosten esimieskuntaan kuuluvia.

2) Tilapäisesti sekä vain palveluksessa:

a) Sotamies, joka esimiehen erikoisesta käskystä on saanut käskyvallan muihin vertaisiinsa miehiin nähden, on näiden esimies niin kauan ja siinä määrin kuin palvelustoimi niin vaatii.

b) Sotamiehillä, joille komppanian päällikkö on antanut erikoiseen virkaan kuuluvan pitkäaikaisemman käskyvallan, on esimiehen oikeus antaa käskyjä sekä määräyksiä, joita annettu tehtävä vaatii.

e) Vahti- sekä vartiopalvelukseen määrätty miehet (vartiot ja patrullit), jotka ovat palveluksen teossa.

Käyttäytyminen esimiehiä kohtaan.

Sotamiehen on jokaista esimiestä kohtaan käytäyttyvä sotilaallisen ryhdikkäästi, avomielisesti ja ujustelematta.

Kun mies on saanut käskyn, on hänen erehdyksen välttämiseksi se toistettava, ilman että häneltä sitä kysytään. Kun hän on käskyn toimittanut, ei hän ilmoita sitä sanomalla vain yksinkertaisesti: »Käskey on toimitettu», vaan on hänen sanottava esim.: »Olen ilmoittanut N. N:lle että hänen on tultava ampumaan».

Jos käskeyä toimitettaessa saa toiselta esimieheltä uuden käskyn, mikä estää edellisen toimitamisen, on tämä ilmoitettava esimiehelle, joka uuden käskyn antoi. Jos esimies kuitenkin vaatii käskynsä toimittamista, on toteltava ja koettava vasta jalestapain toimittaa edellisen käskyn. Ensimmäiselle esimiehelle on ilmoitettava, miksi hänen käskynsä jäi toimittamatta tai miksi se tapahtui vasta niin myöhään.

Jos käskeyä ei voi toimittaa aivan niin kuin esimies käski, on toimittava mahdollisemman tarkasti käskyn ajatusta noudattaen sekä siitä sitten ilmoitettava.

Esim. Sotamiehen on vietävä käskey, mikä heti on annettava komppanian tiedoksi. Käs-

kyn vastaanottaja ei ole kasarmissa ja mies kääntyy asiassaan hänen sijaisensa puoleen. Jos sensijaan olisi alkanut hakea ensimmäistä, olisi aika mennyt hukkaan ja komppania ehkä saanut käskyn liian myöhään.

Esimiehen kysymyksiin on vastattava kuuluvasti ja varmasti. Sotamies ei koskaan saa keskeyttää esimestä ja vaikenee, jos esimies hänet keskeyttää.

Hyvä ja rehellinen toveruus.

Sotilasten keskinäisen elämän pitää olla rehellistä ja toverillista. Kaikki armeijaan kuuluvat ovat toveruksia ja aseveljiä keskenään. Lähibinnä kuria on toverillisuus välttämätön keino suurien joukko-osastojen koossa pitämiseksi. Ilman sitä olisi sotilaselämä sietämätöntä.

Toverillisuus osoittautuu sovinnollisessa yhteiselämässä ja alinomaisessa avuliaisuudessa. Sen kautta välttyy kaikenlainen tora ja riitaisuus. Uusia tulokkaita auttaa hyvä toveri töin ja neuvoin sekä koettaa tehdä heille uudet elintavat siedettäväksi. Joka on hyvissä varoissa, hän auttaa köyhenmpiä, antamalla heille silloin tällöin mitä tarvitsevat. Hyvä toveri käy sairaalassa tapaamassa komppaniansa sairaita, kantaa ajoittain pitkillä marsseilla väsyneen vierusmiehensä kivääriä sekä antaa nälän ja janon

uuvuttamalle viimeisenkin palan leipäänsä ja viimeisenkin tilkan kenttäpullostaan.

Toverien omaisuutta on pidettävä pienempäänkin saakka pyhänä; samaten on heitä opetettava käsittelemään ja säilyttämään tavaransa kunnollisesti.

Ennen kaikkea ilmenee toveruus siinä, että saman komppanian miehet valvovat, ettei mitään poikkipuolista tahi rikollista tapahdu, sekä kehoittavat toisiaan sopuun ja mallikelpoisuuteen. Niitä tovereita, jotka osoittavat huonoja tapoja, palvelusinnon puutetta sekä muita vikoja, on vakavasti varoitettava. Jos varoitus ei johda toivottuihin tuloksiin, on johtajan, ilmoitettuaan ensin aikomuksensa kyseessä olevalle toverille, tehtävä siitä ilmoitus. Kuta parempi toveruushenki joukossa vallitsee, sitä harvemmin täytyy turvautua rangaistuksiin.

Moitittavaa olisi, että vanhemmat sotilaat pitäisivät itseään nuorempia parempina ja menettelisivät tämän nojalla sopimattomasti. Huonoa toveruutta olisi myöskin se, että joku tukisi toveriaan väärässä asiassa (esim. antaisi arestissa tai sairaalassa olevalle salaa ruokatavaroita) tahi koettaisi häntä pelastaa joutumasta rangaistavaksi, esim. valehtelemalla tahi kieltäytymällä tunnustamasta asian oikeaa laitaa.

Niitä sotamiehiä, jotka kuuluvat eri joukko-osastoihin, on erikoisesti kohdeltava toverillisesti;

samoin on huolellisesti vältettävä kaikkea riitaa heidän kanssaan.

Ennen kaikkea on toveruus tarpeen sodassa. Siellä yhdistää se aseveljet taistelussa, hädässä, vaarassa ja kärsimyksissä lujilla siteillä toisiinsa. Kuitenkaan ei saa taistelussa jäädä huolehtimaan ja hoitamaan haavoittunutta toveriaan. Joukko-osasto, jossa vallitsee hyvä toveruus, ei siedä keskuudessaan ketään pelkuriä eikä salli raakuuden ja vallattomuuden päästä rehoittamaan.

Alati on sotilaan pidettävä mielessään, että kunnia, uskollinen toveruus, urhoollisuus ja tottelevaisuus tekevät armeijan suureksi ja voitokkaaksi.

Venäläinen kolmenlinjan kivääri, malli 91.

Sotilaan velvollisuus ja kunnia-asia on osata hyvin käyttää kivääriä sekä tuntea ja hoitaa sitä erittäin huolellisesti.

Nimitys »kolmenlinjan» kivääri johtuu siitä, että siinä piipun läpimitta on kolme linjaa (1 linja = 2,54 mm.). Se on makasiinikivääri. Kussakin kebyksessä on 5 patruunaa, joista ladattaessa 4 menee makasiiniin ja 1 piippuun.

Pääosat ovat: piippu, tähtäyslaite, lukko, tukki ja kädensuojus. Kuhunkin kivääriin kuuluu pistin.

Piippu on päältä tehty tummaksi; sen etupäätä sanotaan piipun suuksi ja takaosaa peräpuoleksi. Peräpuolella oleva laajennus, johon patruuna tulee, on patruunanpesä. Patruunanpesä päättyy luodin sijaan. Piipun sisäseiniin on uurrettu 3 kierteen tavoin kulkevaa rihlaa. Rihlojen välillä olevia kohoutumia nimitetään kedoiksi. Ne antavat piipun läpi kulkevalle kuulalle kietävän liikkeen. Kahden vastakkaisen kedon väli on piipun läpimitta.

Tähtäyslaitteen osat ovat *jyvä* ja *nostotähtäin*. Nostotähtäimessä erotetaan: tähtäinalusta, jossa on portaita 400, 600, 800, 1000 ja 1200 arssinaa varten, sekä tähtäimen kehys, jonka päällä on ura mainitulle matkoille tähtäämistä varten. Tähtäinvieteri pitää kehystä pystyssä 1200 arssinaa pitemmille matkoille ammuttaessa. Kehyksen sisäpuolella ovat numerot 13—28 ja uusimmissa kivääreissä aina 32 saakka. Nämä numerot ilmoittavat satoja arssinoita (1 arssina = 0,711 m.). Kehyksessä on edestakaisin siirrettävä hahlo, jonka uralla varustettu yläreuna on ammuttaessa kutakin matkaa vastaavan numeron alareunassa olevan viivan tasalle. Vanhoissa kivääreissä on tähtäimen kehys suora, uusissa käyrä. Vanhat kiväärit ovat aiotut pyöreä- ja uudet teräväkärkisiä kuulia varten. *Jyvä* on poikittain kulkevalla kiskolla kiinnitetty alustansa. Jalustassa olevan pienen uran täytyy

olla jyvän etupäässä olevan uran kohdalla, muuten ei jyvä ole paikallansa.

Lukko vie patruunan pesään, sulkee sen ja sytyttää patruunan sekä laukauksen jälkeen vetää tyhjän hylsyn ulos ja heittää sen pois. Lukon osat ovat: *kammio*, ulosvetäjällä varustettu *lukonpää*, *yhdistysliista*, *sytytysneula* vieterineen sekä *varmistaja*. Yhdistysliista yhdistää lukonpään varmistajaan. Yhdistysliistassa on renkaanmuotoinen yhdistyskappale sekä nasta lukonpäässä olevaa syvennystä varten. Liistan haarukanmuotoiseen takapäähän sopii varmistajan alla oleva virityskisko. Liistan alareunassa on uurre, joka tekee mahdolliseksi lukon kulun liipasimen kannan yli. Lukonpää tulee sytytysneulan ja liistan yhdistysrenkaan putken päälle. Lukonpäässä oleva pieni nasta tulee kammiossa olevaan uraan ja pakoittaa lukonpään kiertymään kammion mukaan.

Lukon virittämistä varten on varmistajassa kolmiomuotoinen kohoke ja kammiossa vastaava syvennys.

Suoraan kammion alla on *makasiini*. Sen pohjan voi avata ja irroittaa. Pohjaan on kiinnitetty syöttäjä vieterineen. Makasiinin vasemmassa yläreunassa on *patruunapidätin*, joka kynnenmuotoisella reunallaan estää patruunia tulemasta ylös, ennenkuin seuraava patruuna on lentänyt ulos.

Patruunapidättimen ylempässä osassa on pieni haka, joka toimii hylsyn ulosheittäjänä.

Ampuminen.

Yleisiä ampumisperusteita.

Ladatun kiväärin lauetessa lyö sytytysneulan kärki vieterin vaikutuksesta patruunan päässä olevaan sytyttimeen, jolloin sytyttimessä oleva räjähdysaine heti syttyy; sytytysreikien läpi saa itse patruunassa oleva ruuti kipinän. Ruudin palaessa syntyvät kaasut pyrkivät leviämään kovalla paineella joka suuntaan ja työntävät edestään kuulun ulos, antaen sille suuren alkunopeuden. Koska kuulun läpimitta on hiukan suurempi kuin piipun lyhyempi halkaisija, leikkaavat kedot neljä uraa kuulaan ja saattavat sen piipun läpi kulkiessaan pyörimään rihlojen mukaan akselinsa ympäri. Tämä pyörimisliike pakoittaa kuulun, piipun suun jätettyään, kulkemaan aina kärki edellä. Painovoima ja ilman vastustus taas puolestaan pakoittavat kuulun samoin kuin ilmaan heitetyn kiven, muodostamaan käyrän radan ja vihdoin putoamaan maahan. Ellei maan vetovoima eikä ilman vastustusta ollenkaan olisi, olisi kuulun lentorata piipun akselin suuntaan kulkeva suora viiva.

Saavuttaakseen jonkun määrätyn pisteen täytyy siis piipun akselin tähdätä tarkoitettun pisteen yläpuolelle ja aina sitä ylemmäksi, mitä kauempaa saavutettava maali on. Kulloinkin vaadittavan korkeuden löytämiseksi on n. s. nostotähtäin.

Maalissa olevaa pistettä, mihinkä pitää tähdätä, sanotaan tähtäuspisteeksi. Tähtäimen uran keskustasta jyvän kärjen yli tähtäuspisteen ajateltu suora viiva on tähtäyslinja. Pistettä, mihin tähtäyslinja juuri aseensa lauetessa oli kohdistettuna, sanotaan laukaisupisteeksi. Sattumispiste on se piste, missä kuula maalin kohtaa. Kuulan rata ja tähtäyslinja leikkaavat toisensa ensi kerran vähän matkan piipun suusta, toisen kerran leikkaavat ne toisensa niin monen pituussyksikön päässä piipun suusta, kuin mitä kulloinkin käytetyn tähtäimen numero näyttää. Kuulan radan ja tähtäyslinjan välistä kohtisuoraa etäisyyttä sanotaan lentokorkeudeksi. Ammuttaessa tähtäimen ollessa 600 on lentokorkeus n. 44, tähtäimen ollessa 800 n. 96 ja 1000 n. 183 cm.

Matka, jonka päässä kuulan rata ja tähtäyslinja toisensa toistamiseen leikkaavat, on tähtäinlaukausmatka ja vastaava laukaus tähtäinlaukaus.

Ammuttaessa maaliin, johon matka on lyhyempi kuin tähtäinlaukausmatka, on tähdättävä vastaavan lentokorkeuden verran sen pisteen alapuolelle, mihin tahdotaan osata. Liian matalaa

tähtäintä ei milloinkaan ole käytettävä eikä siis niinollen myöskään tähdättävä maalin yläpuolelle, vaan on tähtäintä tarpeen vaatiessa nostettava ja sen mukaan tähdättävä jälleen alapuolelle.

Tähdättäessä asetetaan kivääri sellaiseen asentoon, että tähtäyslinja on tähtäyspisteeseen kohdistettuna. Tähtäimen hahlon tulee olla vaaka-suorassa ja jyvän tasaisen, s. o. jyvän kärki juuri hahlon yläreunan tasalla, aivan uran keskellä.

Tavallisimmat tähtäysvirheet ovat:

1) *Hieno ja karkea jyvä*. Edellinen aiheuttaa liian alas, jälkimmäinen liian lyös sattuvan laukauksen.

2) *Kiväärin kallistuminen* tähdättäessä. Luoti poikkeaa silloin kallistumissuuntaan ja samalla alenee vähän.

3) *Sivujyvä*. Jos jyvä ei ole aivan uran keskellä, poikkeaa luoti siihen suuntaan, millä puolella jyväkin on urassa.

Sään vaikutus ampumistulokseen.

Auringonpaiste. Kun aurinko valaisee jyvää, näyttää jyvän loistava puoli suuremmalta kuin se todellisuudessa on ja aiheuttaa tähtäysvirheen. Piipun suu kääntyy silloin vähän pois päin auringosta, ja luoti poikkeaa tietenkin samaan suuntaan. Auringon paistaessa edestä tai

takaa on tähdittävä hiukan yleemmäksi kuin tavallisesti.

Hämärä ja sumuinen sää estävät jyvän kärjen kokonaan näkymästä, niin että ampuja tietämättään ottaa karkean jyvän. Hämärässä on tähdittävä huomattavasti alas.

Tuuli. Sivutuulella menee luoti aina jonkun verran tuulen mukaan, saattaen 1000 metrin matkalla sattua vieläpä 10 m. sivulle. Mitä kovempi tuuli ja mitä pitempi matka, sitä enemmän luoti poikkeaa oikeasta suunnastaan. Koska luoti pyörii vasemmalta oikealle, saa vasemmalta tuleva tuuli suuremman poikkeuksen aikaan kuin oikealta tuleva. Vastatuuleen menee luoti tavallista alemmas, myötätuuleen yleemmäksi.

Kuulan läpäisyvoima.

Suojaksi yksityistä kiväärin kuulaa vastaan tarvitaan:

viljalyhteitä	5 m.
polettua lunta	2 »
turpeita	110 cm.
kuusi- tai mäntypuuta	90 »
ladottuja nurmipuita ...	80 »
tammipuuta	70 »
maata, savea, santaa ...	50 »
santaa säikeissä	40 »
tiiliä	25 »
pieniä kiviä	15 »
valurautaa	12 »

Etäisyyden arvioiminen.

Tehoisan tulenvaikutuksen saavuttamiseksi on oikean tähtäimen valitseminen sekä tätä varten taas viholliseen olevan matkan tarkka arviointi välttämätöntä. Muutamissa tapauksissa voi kyllä mahdollisesti tulla kysymykseen karttojen tai erikoisen etäisyydmittarin käyttäminen, mutta useimmiten on kuitenkin turvauduttava paljaaseen silmämääräiseen arviointiin.

On selvää, että tämä vaatii ahkeraa harjoitusta. Monet seikat, kuten esim. maalin näkyväisyys, maan laatu, valo, sää j. n. e. voivat aiheuttaa etenkin vasta-alkavalle tuntevia vaikeuksia sekä tämän mukana myös tuntevia virheitä.

Useimmiten arvioidaan matka *liian lyhyeksi*:

1) jos maali on erikoisen selvästi näkyvissä, siis voimakkaalla auringonpaisteella, kirikkaalla ilmalla (kuten ukkosilman jälkeen sekä valoisina, kylminä talvipäivinä), auringon paisteessa selän puolelta sekä maalin taustan ollessa vaalean;

2) tasaisella maalla, suurilla veden tai lumen peittämällä aloilla, pitkillä niityillä j. n. e.;

3) epätasaisella maalla, erittäinkin jos muutammat osat eivät ollenkaan ole näkyvissä;

4) todellisessa tappelussa, silloin kuin kiihtymyksen vuoksi luulee vihollisen olevan lähempänä, kuin mitä tämä itse asiassa on.

Sensijaan arvioidaan matka *liian pitkäksi*:

1) jos maali on epäselvästi tai vain osaksi näkyvissä, siis esim. värjäväällä ilmalla (suurella kuumuudella), auringon paistaessa edestäpäin, synkällä ilmalla, hämärässä metsässä, taustan ollessa tumman sekä vain osittain näkyvissä olevaa vihollista vastaan;

2) polvilla tai pitkällään maassa oltaessa.

Öisin näyttävät siis valot, leiritulet j. n. e. olevan kauempana, kuin ne itse asiassa ovat. Korkeammat esineet näyttävät tavallisesti olevan lähempänä kuin matalammat, samoin vaaleat esineet lähempänä kuin tummat.

Ensin on selvästi painettava mieleen 200, 300 ja 400 metrin matkat. Suuremmalla etäisyydellä on parasta jakaa koko matka kahteen osaan sekä arvioida nämä erikseen.

Usein on myös hyvä arvostella, mitenkä suuri etäisyys *korkeintaan* voi olla sekä miten paljon se *vähintään* on, ja sitten ottaa keskiarvo.

Usein voidaan myöskin tappelussa antaa yhden tai useamman ryhmän ensin ampua muutamia yhteislaukauksia johonkin määrättyyn pisteeseen sekä tällöin kuulien lyömisestä maahan päättää tarvittava tähtäin.

Venäläisessä kivääritähtäyslaitoksessa olevat numerot merkitsevät arsinoita, jotka metreissä ovat seuraavia mittoja.

<i>Ars.</i>		<i>Metriä noin</i>		<i>Tarkka luku</i>
400	=	280	=	(284,4)
600	=	430	=	(426,6)
800	=	570	=	(568,8)
1000	=	700	=	(711)
1200	=	850	=	(853,2)
1400	=	1000	=	(1005,4)
1600	=	1140	=	(1137,6)
1800	=	1300	=	(1279,8)
2000	=	1400	=	(1422)
2200	=	1560	=	(1562,2)
2400	=	1700	=	(1706,4)
2600	=	1850	=	(1848,6)
2800	=	2000	=	(1990,8)
3000	=	2150	=	(2133)
3200	=	2300	=	(2275,2)

Marssit.

Joukkojen liikkeisiin kuuluvat:

- 1) Matkamarssi.
- 2) Sotamarssi.

Matkamarssi.

Matkamarssin tarkoituksena on ainoastaan paikasta toiseen siirtyminen. Kosketus vihollisen kanssa ei ole odotettavissa.

Sotamarssi.

- 1) Tarkoitukseltaan:

Hyökkäyeliikkeet ja peräytymisliikkeet.

2) Suuntaan nähden: rintamaliikkeet ja sivuliikkeet.

Liikehtimisiä suoritettaessa on otettava huomioon:

1) että liikkeiden tulee olla mahdollisimman nopeita taistelun aikana ja taistelujärjestystä muodostettaessa;

2) liikkeet on turvattava yllätyksiltä ja keskeytyksiltä;

3) ihmis- ja eläinvoimia on mahdollisemman paljon säästettävä.

Valmistukset marssia varten.

Laukku on edellisenä päivänä pantava kuntoon; samoin on tarkoin koetettava, että se samoin kuin pukukin sopii hyvin. Ahdas vaatetus (ahdas kaulus, ja kaulaliina, ahtaat saappaat, kireälle sidotut housut j. n. e.) aiheuttaa veren tukkeutumista ja veripaisemuodostuksia, edistää kylmettymistä sekä helpoittaa auringonpistoksen saamista. Puristava päähine aiheuttaa marssittaessa päänsärkyä. Erikoista huolta on pidettävä saappaista, mitkä erittäinkin kylmillä ja sadeilmoilla on pidettävä vedenpitävinä ja pehmeinä.

Pitkän marssin edellisenä päivänä ja iltana on kaikkea epäsäännöllistä elämää vältettävä.

Kaikki tavarat mitä marssia varten tarvitaan, on jo edellisenä iltana asetettava esille, niin että ne seuraavana aamuna heti saa käsiinsä turhaan

aikaa etsimiseen kadottamatta. Levolle on mentävä varhain ja marssipäivänä noustava vähintään tuntia ennen lähtöä. Aamiaista on syötävä riittävästi (ei mitään janoa synnyttäviä ravintoaineita). Mukaan on otettava vähän leipää ja voita. Kenttäpullon voi täyttää kahvilla, teellä, mehulla, vedellä j. n. e., mutta ei missään tapauksessa alkohoolipitoisilla juomilla. Luonnollisten tarpeitten tyydyttämistä ei ole unohdettava.

Jos on pakkanen, on edullista voidella jalat sekä muut ruumiinosat, esim. kädet, korvat, posket ja nenä salisyyllitalilla tai vaseliinilla. Varma suojeleuskeino jalkojen paleltumista vastaan on jalkojen tai ainakin varpaitten kääriminen silkki- tai sanomalehtipaperiin sekä irtonaisten huopa- tai korkkivälipohjien käyttäminen. Kuitenkin on varottava, etteivät jalkineet tule ahtaaksi näitten takia.

Väkijuomien nauttiminen ennen marssia sekä sen aikana on vahingollista. Kokemus osoittaa, että alkoholittomat juomat paraiten sammuttavat janon sekä ovat ruumiillisissa ponnistuksissa paljon edullisemmat kuin alkoholipitoiset juomat. Alkoholin runsas nauttiminen kylmällä ilmalla lämpimän saamiseksi on vaarallista. Lämpimän tunne nousee vain lyhyeksi aikaa, väistyäkseen sen jälkeen taas pian voimakkaamman kylmäntunteen tieltä. Alkoholipitoisten juomien asemasta nautittakoon, jos mahdollista, kuumaa kahvia, teetä, kuumaa mehua tai maitoa.

Siveetön elämä, riittämätön uni, nälkä, jano ja ennen kaikkea väkiviinan nauttiminen edistävät kokemuksen mukaan sairastumisesta auringonpistokseen.

Joka omasta syystään joutuu marssikyvyttö-mäksi, on rangaistuksen alainen.

Käyttäytyminen marssilla.

Hyvä marssijärjestys on ehdottomasti välttämätön. Epäjärjestyksen takia muuttuu marssiminen yksityiselle rasittavaksi; ilmavirta ei voi päästä rivistön läpi eikä kuletaa pölyä mukanaan, ellei marssita tarkkoin etumiehen takana sekä pidetä huolta sivuojennuksesta. Samaten pitenee rivistö helposti, ellei etäisyyksiä tarkoin säilytetä. Sotavahvuinen jalkaväkidivisioona esim. on marssirivistönä 13 km. pitkä; sen eteenmarssi taisteluun kestää noin 2 ja puoli tuntia. Sotavahvuisen armeijakunnan taistelevat joukot muodostavat marssijärjestyksessä 25 km. pitkän jonon ja tarvitsevat 5 tuntia eteenmarssia varten. Jos siis tällaisissa joukoissa marssitaan huolimattomasti ja senvuoksi rivistö pitenee, voivat tärkeimmät osastot joutua taisteluun vieläpä tunnin myöhästyneinä, seikka mikä voi aiheuttaa tappion.

Marssirivistössä ja -järjestyksessä saa kivääriä kantaa vapaassa asennossa oikealla tai vasemmalla olkapäällä sekä myös erikoisesta määräyk-

sestä hihnasta tahi kainalossa. Sivustamiesten on kannettava kivääriä niin, etteivät vahingoita ohitse ratsastavia. On lupa puhua, laulaa ja tupakoida, ellei sitä erikoisesti kielletä.

Ankarasti on kielletty sopimattomien laulujen laulaminen, huuteleminen, äänekäs puhelu j.n.e.

Huudot, jotka tulevat takaapäin, esim. »oikealle puolelle!» on heti annettava eteenpäin ja on niitä heti noudatettava eikä jätävä odottelemaan, mitä edellä olevat tekevät.

Levon aikana on tyydytettävä tarpeet. Jalokineet ja varustukset pannaan järjestykseen. On vältettävä heittäytymästä pitkälleen tai istumasta kostealle maalle, tästä kun helposti voi kylmettyä. Jos lepopaikan lähellä on asumuksia, ei huoneisiin saa mennä sisälle, ei ottaa hedelmiä puista j.n.e.

Asuttujen paikkojen läpi marssittaessa ei ole väsymystä näytettävä. Tahdissa marsittaessa jäävät määrätyt huojennukset vaatetuksessa entiselleen.

Jos tien varrelle on asetettu vesiastioita, täytetään niistä kupit samalla kuitenkin pysähtymättä. Se, joka saa jättää rivistön juomista varten, kiiruhtakoon nopeasti jälleen paikalleen. Kupit on aina pidettävä puhtaina. Niitten huuhtominen yleisissä vesiastioissa on kiellettyä.

Terveystenhoito.

Kokemus opettaa, että mitä enemmän marsseissa juo, sitä useammin on juotava. Juotava on ainoastaan pieniä määriä kerrallaan, sekä vielä lisäksi lyhyitä väliaikoja pitäen. Täten sammuu jano nopeammin ja samalla pysyvämmin kuin nauttimalla suuria määriä kerrallaan. On edullista haukata pala leipää juodessa. Paljon veden juominen voi olla vahingollistakin. Se rasittaa vatsaa sitä kuitenkin vahvistamatta sekä voi aiheuttaa oksentamista ja suolihäiriöitä.

Jos vain pysyy liikkeessä, ei juominen vahingoita, vaikkakin ruumis olisi lämmennyt. Vesi ei kuitenkaan saa olla erittäin kylmää. Samaten on äitelä, katkera, hapan tai muuten vastenmieliseltä haiseva tai maistuva vesi terveydelle vahingollista, samoin samea, kellertävä vesi. Viimemainittu voidaan kuitenkin 20 minuutin keittämällä sekä lisäämällä siihen teetä saada nauttimiskelpoiseksi.

Vanha sääntö on, että vasta sitten on viimeinen kulaus kenttäpullosta otettava, kun jo majoituspaikan katot ovat näkyvissä.

Verenvuoto nenästä marsseilla ja suurien ponnistusten jälkeen erittäinkin kesällä kuumilla ilmoilla on yleistä nuorilla voimakkailla miehillä. Verenvuodon tukkimiseksi nenästä riittävät useimmiten varusteiden ja puvuston, erittäinkin kauluksen ja kaulaliinan irrottaminen, lepo sekä nenän

huuhtelu kylmällä vedellä, mihin on hyvä lisätä hiukan etikkahappoa; samaten auttaa vuotavan nenäontelon tukkiminen pumpulitukolla sekä sen painaminen kiinni sormella useammaksi minuuttiksi.

Pään laskemista alaspäin, niistämistä, nenän painamista ja puristamista on vältettävä sekä sensijaan otettava suora ryhti, nostettava käsiä ylös rintakehän laajentamiseksi ja hengitettävä syvään. Jos verenvuoto nenästä kaikesta huolimatta jatkuu, on siitä pikimmin ilmoitettava terveysesimiehelle.

Miehet, jotka hoipertelevat, tulevat veltoiksi ja tarkkaamattomiksi, eivät kuule jos heitä puhutellaan, tai muuten herättävät huomiota joko tahmean hikensä, kasvojen kalpeuden tai sinertävän värinsä vuoksi, on heti toimitettava pois rivistä sekä asetettava, jos mahdollista, pitkälleen varjoisaan ilmavaan paikkaan virkistymään. Varustukset on otettava pois päältä sekä vaatteet tuuletettava. Useimmiten voi tästä toipua jo lyhyen levon jälkeen niin paljon, että saattaa seurata joukkoja, joskin hitaasti.

Jos tuntee lisääntyvää väsymystä, jatkuvasti nousevaa janoa, mikä ei häviä juomallakaan, suun kuivumista, hien ylemääräistä erittymistä, huimausta; hengityksen salpautumista j.n.e. ei kunnianhimosta eikä muitten seikkojen vuoksi ole koetettava laahautua joukossa mukana, vaan on astuttava rivistä pois, ennenkuin vakavampia

häiriöitä ilmaantuu. Jos joku huomaa tovereissaan voimattomuuden tai auringonpistoksen merkkejä, on hänen heti vaadittava heitä poistumaan ja lepäämään sekä, ellei hänen vaatimustaan noudateta, ilmoitettava tapauksesta esimiehelle.

Auringonpistos alkaa tavallisesti siten, että mies lakkaa puhumasta, käynti muuttuu laahustavaksi ja hengitys käy nopeaksi. Kasvot muuttuvat punaisiksi ja iho on runsaan hien peittävä. Sairasta alkaa pyörryttää, hän rupeaa horjumaan ja lopuksi äkkiä lyhyistyy kokoon.

Pakkasilmalla on miehistön keskenään tarkattava paleltumismerkkien esiintymistä sekä asianomaiselle heti näistä huomautettava, esim. valkoiseksi muuttuvista paikoista ihossa. Käsien yhteen lyöminen sekä korvien, nenän ja poskipäitten hierominen, jos nämä tulevat kylmiksi tai tunnottomiksi, ovat yksinkertaisimmat keinot paleltumista vastaan. Valkoisiksi muuttuneita paikkoja ihossa on hierottava lumella, kunnes ne jälleen muuttuvat punaisiksi.

Marssin jälkeen.

Jos jalat ovat matkalla menneet rikki, on kivun estämiseksi eteenpäin marssittaessa parasta antaa terveysesimiehen panna haavan päälle laastarilappu.

Haarojen väliin ilmaantuneita hieroutumia on ensinnä huuhdeltava kylmällä vedellä, minkä

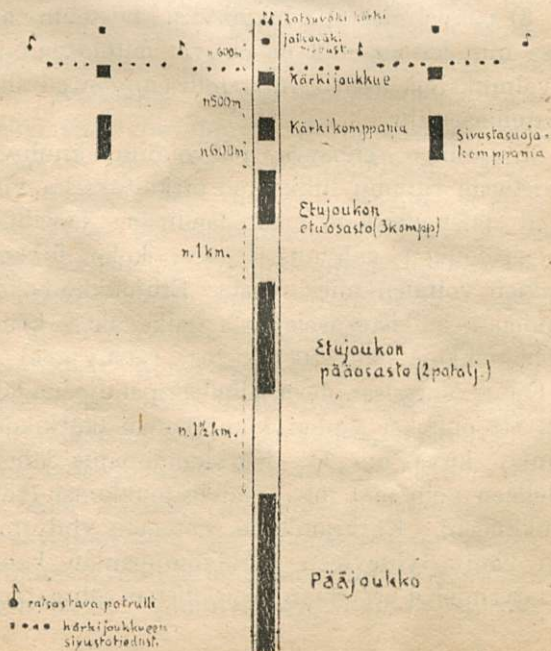
jälkeen on asetettava salisyylitalilla sivelty kangaslappu reisien väliin estämään kosketusta.

Pieniin paleltumiin (erittäinkin jalkapohjissa) sivellään tärpättiä tai paloöljyä.

Marssin suojaaminen. (Varmistus).

Kun marsseja suoritetaan sotänäyttämöllä tai vihollismaassa on marssin suojaamisen laiminlyönti joukon päällikölle anteeksiantamaton rikos.

Kuva 1.

Eteenpäin marssivan joukon suojaamiseksi jaetaan joukko kahteen osaan: etujoukkoon ja pääjoukkoon (suuremmissa joukoissa myös jälkijoukko).

Etujoukko voidaan jakaa pääosastoon ja etuosastoon, katso piirros n:o 1.

Etujoukko asetetaan:

1) Päävoimiin kuuluvien rivistöjen liikkeiden suojelemiseksi viholliselta.

2) matkaa estävien vihollisosastojen karkoittamista varten.

3) päävoimien turvaamiseksi taistelun alkaessa niin kauan, että ne ehtivät laittautua taisteluvalmiiksi ja asettua mahdollisimman edullisiin taisteluasemiin.

Etujoukon etäisyys päävoimiin kuuluvista rivistöistä riippuu liikkeiden tarkoituksista, vihollisen etäisyydestä ja maan laadusta. Tavallisesti on etujoukon vahvuus $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{4}$ koko liikkeellä olevien voimien miesluvusta. Etujoukko kokoonpannaan kaikista aselajeista (jalkaväkeä, konekiväärijoukkoja, kevyttä tykistöä, ratsuväkeä).

Esim.: Marssissa oleva jalkaväkipataljoona lähettää etujoukoksi yhden komppanian (kärkikomppania) (kuva n:o 1). Kärkikomppania lähettää edelleen noin 600 mtr. päähän joukkueen (kärkijoukkueen). Kärkijoukkue saatetaan yhdysmiesten kautta yhteyteen kärkikomppanian kanssa. (Yhdysmiehet asetetaan tarpeellisten välimatkojen

päähän toisistaan, jotta joko huutamalla tahi juosten voivat mies miehestä välittää ilmoitukset kärkejoukkueen ja komppanian välillä. Komppanian johtajan paikka on hiukan kärkejoukkueen jälessä ja jättää hän komppaniansa persoonallisen komennon sijaiselleen. Kärkejoukkue (komentajana joukkueenjohtaja) lähettää tiedustelupatrullin (3—4 miestä) edelle (500—800 mtr.) ja kummallekin puolen tietä 4—6 miehiset patrullit (sivustatiedustelijat). Nämä kulkevat hiukan kärjen edellä äärimmäinen sivustamies noin 400 mtr. päässä tiestä ja tulee heidän liikkua niin lähellä toisiaan, että koko ajan näkevät lähimmän naapurinsa, avoimella kentällä kauempanakin.

Tekemänsä havainnot he ilmoittavat heti kärkejoukon johtajalle. Jos vihollisen yllätyksellisen hyökkäyksen sattuessa ei etu- ja sivutiedustelijoilla ole tilaisuutta ilmoittaa tapahtumasta kärjelle on heidän annettava hälyytys hyvin tiheällä amunnalla. Kärkejoukko, jonka kaiken aikaa *tulee* olla taisteluvalmiina, amunnan kuultuaan, muodostaa ketjun (rintama amuntaan päin). Vihollisen hyökkäyksen tapahtuessa ilmoitetaan yhdysmiesten avulla tapahtuma komppanialle, joka jos vihollisen ilmoitetaan olevan heikon lähettää tarpeellisen avun taistelevalle kärkejoukolle. Jos voimakkaampi vihollinen yllättää, valitsee komppania sanan saatuaan puolustusasemat, joihin kärkejoukkuekin perään-

tyy (ei ennen käskyä). Kärkikomppaniasta saatavat kärkikomppanian ja pääjoukon väliset yhdysmiehet tiedon tapahtumasta pääjoukolle.

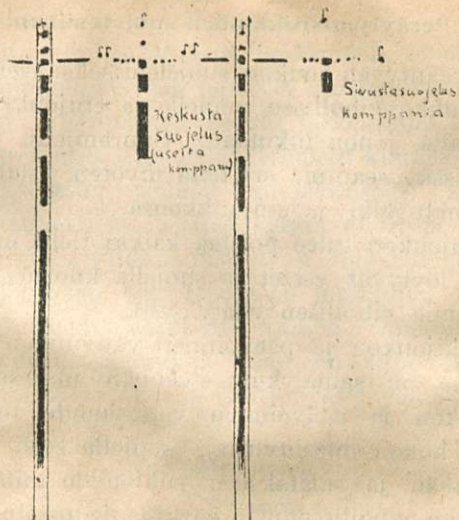
Täten suoritetaan myös suuremmissa sotajoukkoosastoissa marssien suojeleminen. Etujoukon vahvuuden suhde pääjoukkoon on sama ($\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{6}$). Ylläselitetty pataljoona on marssinsa varmistuttuaan muodossa, mikä on rykmentin lähettämällä etuvartipataljoonalla. Divisioonan etujoukkona on rykmentti. Rykmentin ja divisioonan suojelemiseksi lähettää etujoukko vahvempia joukkoja sivustasuojelijoiksi (komppanian tai puolikomp.) kummallekin puolen tietä, joiden toiminta-alueet levittäytyvät 3—4 km. kummallekin puolen tietä. Nämä suojaavat marssinsa samoin kuin kärkikomppania ja pitävät yhteyden etujoukon kanssa.

Jos marssivassa joukossa on ratsuväkeä on sitä mukavin käyttää tiedustelutoimintaan sivustoilla ja jalkaväki kärjen edellä.

Jos on tilaisuus, varustetaan itse kärkijoukkuekin keveillä konekivääreillä.

On vältettävä marssittamasta suuria joukkoja (armeijakuntia) kuormastoneen pitkissä rivistöissä. Jos on useampia samaan suuntaan kulkevia teitä käytettävissä on joukko jaettava osiin ja marssi suoritetaan samanaikaisesti useampia teitä myöten. Marssin suojaaminen käy täten helpommaksi. Kutakin eri tietä näin marssiva joukko suojaa marssin kuin yllä on selitetty. Sitäpaitsi on tei-

Kuva 2.

den välimaat turvattava voimakkailla tiedustelu- ja suojeleusosastoilla. (Kuva N:o 2).

Eteenpäin marssivan joukon jälkirivistöistä muodostetaan pienempi jälkijoukko, jonka tehtävänä on:

1) pitää silmällä järjestystä joukkojen selkäpuolella;

2) estää vihollisen joukkojen odottamattomat hyökkäysrytykset takaa.

Jälkijoukko seuraa 1 km. matkan päässä pääjoukosta viimeisten rivistöjen jälkeen ja asettaa tiedustelupatrullit taakseen ja sivuille.

Peräytymisliikkeiden suojeleminen.

Perääntyvän joukon suojelemiseksi asetetaan: jälkijoukko vihollisen puolelle ja etujoukko sille suunnalle, johon liikutaan. Suuremman joukon liikkeessa useampia eri teitä myöten, asettaa kukin oman jälki- ja etujoukkonsa.

Etujoukon tulee poistaa kaikki tiellä mahdollisesti löytyvät esteet ja suojella kuormastoa ja päävoimia vihollisen yllätykseltä.

Jälkijoukon ja päävoimien vahvuuden suhde toisiinsa on sama kuin eteenpäin marssittaessa etujoukon ja päävoimien voimasuhde toisiinsa ($\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{6}$ koko miesluvusta), suojellakseen omia liikkeitään ja salatakseen pääjoukon toiminnan asetetaan viholliseenpäin kärki ja tiedustelupatrolit. Jälkijoukko ryhmittyy aivan samaten kuin marssia suojaava etujoukko eteenpäin marssittaessa. Vaan nyt ei sen huomio ole tähtäytynyt marssisuuntaan vaan taakse ja sivuille.

Jälkijoukon tulee peräytyessä suojella pääjoukon liikkeitä ja vihollisen hyökätessä suurin voimin, on jälkijoukon pidätettävä vihollista niin kauan kuin se on tarpeen pääjoukon peräytymisliikkeen turvaamiselle. Jälkijoukkoon on myös määrättävä teknillisiä joukkoja särkeämään teitä ja siltoja, siten hidastuttaakseen vihollisen liikehtimistä perääntyvien joukkojen jälkeen. Jälkijoukko ei voi kuten etujoukko saada apua ja

tukea päävoimista joten sen on taisteltava ja vaadittaessa uhrauduttavakin.

Pääjoukon asettuessa lepäämään, ei marssin suojaamisjoukko saa lopettaa vartiointiaan vaan on sen miehitettävä kaikki tärkeimmät kohdat ja siten hoitaa etuvartiopalvelusta kunnes erikoinen *lepäävän* joukon suojaamiseksi komennettu etuvartiosto asettaa kenttävahdit ja ryhtyy vartiointiin. Pitkän rasittavan marssin jälkeen ei milloinkaan saa lepäävien joukkojen etuvartioksi määrätä väsynyttä (mahd. tapelluttakin) marssivarmistusjoukkoa vaan on siihen käytettävä joukko vähimmin rasittuneesta päävoimista.

Marssinopeus.

	1 tunti	1 km.	1 km. pienet le- vähdysk. luettuna.
<i>Tiellä.</i>			
Suotuisissa olosuhteissa (hyvä tasainen tie, päivä, hyvä ilma).....	4 km.	1 2min.	15 min.

<i>Vähemmän suotuisissa olo-</i> <i>suhteissa: (huono tie, yö-</i> <i>marssi hyvällä tiellä, huono</i> <i>ilma)</i>	3 ,	16 ,	20 ,
--	-----	------	------

<i>Vaikeissa olosuhteissa (hy-</i> <i>vin huono tie, lumipyry,</i> <i>lunta paljon, vastatuuli) ...</i>	2-2,5 ,	20-25 ,	25-30 ,
---	---------	---------	---------

Tietöntä maata myöten.

<i>Suotuisissa olosuhteissa,</i> <i>(pienet joukot) tasainen</i> <i>kenttä, harva metsä</i>	3-4 ,	15-20 ,	20-25 ,
---	-------	---------	---------

1 tunti 1 km. 1 km.

Vähemmän suotuisissa o-
losuhteissa: savinen kenttä,
tiheä metsä 2,5-3 km. 20-25 min. 25-30 min.

Vaikeissa oloissa: kyn-
netty pelto, kivinen tiheä
metsä, hyvin epätasainen
seutu 2 , 30 , 35 ,

Marssiajat normaalisen päivämarssin (22,5 km.) suorittamiseen (ilman levähdyksiä).

Suotuisissa oloissa:

jalkaväkibrigaadi	6 tuntia
ratsuväkibrigaadi	3-4 ,
kuormasto-osasto	7-8 ,
armeijaosasto	8 ,

Jos armeijaosastoja on useampia lisätään 1 tunti jokaista kohti ylim. aikaa.

Vahemmän suotuisissa oloissa:

jalkaväkibrigaadi	7-8 tuntia
ratsuväkibrigaadi	4-5 ,
kuormasto-osasto	10-14 ,
armeijaosasto	9-11 ,

Vaikeissa oloissa:

jalkaväkibrigaadi	9-10 tuntia
ratsuväkibrigaadi	5-6 ,
kuormasto-osasto	16-20 ,
armeijaosasto	12-14 ,

Levähdys ja turvallisuus.

Joukot sijoittuvat levähtämään:

- 1) leiriytyen kentällä;
- 2) miehistö asunoihin; hevoset talleihin ja suojuksiin;
- 3) osa joukoista ja hevosista sijoitettuna suojuksiin, toisen osan sijoittuessa läheiselle kentälle.

Kentälle leiriidytään:

- 1) vihollisen lähetyvillä;
- 2) kun asunnot ovat epäterveellisiä; tarttuvien tautien liikkeessa;
- 3) kun sää on suotuisa.

Osittain kentälle ja osittain asuntoihin sijoitetaan silloin kun ollaan asutuilla seuduilla mutta asunnoita ei ole riittävästi.

Että levolle asettuneet joukot voisivat rauhassa nauttia levosta ja siinä tapauksessa, että vihollinen tekee voimakkaan hyökkäyksen, saisivat aikaa valmistuakseen taisteluun, asetetaan etuvartiosto suojelemaan sille taholle, josta vihollinen voi uhata; etenkin kaikki vihollisen taholta, joukon majoituspaikalle johtavat tiet on tarkoin vartioitava.

Lepäävien joukkojen ylimmän päällikön ja hänen alaistensa joukko-osastojen päällikköjen välillä tulee aina olla nopea yhteys lähettien, puhelimen y.m. käytettävissä olevien keinojen avulla. Erikoisesti tarkoitettakoon, että etuvartiopalvelusta suorittavan määrätyn joukon päällikkö asettuu varmaan ja katkeamattomaan yhteyteen lepäävän joukon ylimmän päällikön kanssa.

Etuvartiopalvelus.

Etuvartiopalvelukseen määrätään, riippuen vihollisen etäisyydestä, suojeltavan joukon suuruudesta ja toiminta-alueen laajuudesta ($\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{4}$

koko joukosta, rykm. etuvart. pataljoona, pataljoonan etuvartion komppania j.n.e.).

Vartiojoukon velvollisuutena on:

1) torjua vihollisen kyökkäys ja ellei voi omin voimin karkoittaa vihollista, pidättää sitä siksi, kunnes vartioitava joukko ehtii valmistautua taisteluun ja sijoittua taisteluasemiin;

2) pidättäessään vihollista, tulee etuvartiojoukon koettaa saada selville hyökkäävän vihollisen joukkojen sijoitus, suuruus ja aselajit;

3) estää vihollisen tiedustelijoita saamasta tietoja omista joukoista, pidättää niitä kauempana, ja siepata vangiksi yksityisiä vihollisen tiedustelijoita ja tiedustelupatrolleja;

4) mikäli lepäävien joukkojen suojelemiseksi on tarpeen, järjestää myös ulkotiedustelu: patrolit, jotka tunkeutuvat vihollisen vartioketjun läpi ja hankkivat tietoja.

Jos vihollinen uhkaa suojattavia joukkoja useammilta tahoilta, tulee etuvartioston asettua niin, että voi suojella joka taholta.

Etuvartioiden asettaminen.

Vartiojoukon rintamamuodostuksen suunnan määrää suojeltavan joukon päällikkö. Hän määrää myös mikä joukko-osasto ryhtyy sitä suorittamaan. (Etuvartioringintama on noin 3—4 km. päässä lepäävistä joukoista).

Esim.: Rykmentti määrää yhden pataljoonan etuvartiopalvelusta suorittamaan. Pataljoonan päällikkö on tällöin etuvartioston päällikkö; ja vastuunalainen suojeluksesta. Pat.päällikkö marsittaa joukkonsa ennakolta sovitulle paikalle (2—3 km. pääjoukosta vih.päin) ja määrää esim. 2 komppaniaa suorittamaan varsinaista vartiopalvelusta ($\frac{2}{3}$ tahi vähintään $\frac{1}{2}$) koko etuvartiojoukosta jätetään reserviksi. Tässä tapauksessa jää hänelle reserviksi 2 komppaniaa, jolle hän määrää majoituspaikat (jos ollaan asutuilla seuduilla: talot). Nämä 2 komppaniaa muodostavat *etuvartioreservin*.

Määräämilleen kahdelle *etuvartiokomppanialle* ilmoittaa pat.päällikkö millä alueella vartiointi on toimitettava ja jos mahdollista määrää tärkeimpien *kenttävahtien* paikat ja määrää komppanioille kummallekin mahd. tarkoin määritellyn alueen vartiopiiristä ja antaa jollekin esimiehelle koko vartiopiirin yhteisen silmälläpidon (joko jommankumman kompp.johtajan tahi muun esimiehen). Kumpikin komppania lähtee heti määräyksen saatuaan omalle vartioalueelle.

Päästyään vartioalueen keskustaan ja valittuaan sopivimman aseman (kirjaimellisesti ei sijoittumismääräystä tarvitse noudattaa, vaan jos kompp.johtaja läheisyydessä huomaa edullisemman aseman saa hän sen ottaa; ilmoitus pat.päällikölle tehtävä) etuvartiokomppanian johtaja

määrää *kenttävahtien* paikat. Kenttävahteja asettaa komppania tarpeen mukaan, korkeintaan 4. Komppanian muodostaman vartiorintaman pituus tav. $1\frac{1}{2}$ —2 km. Kenttävahtien miehistön yhteinen lukumäärä on korkeintaan $\frac{1}{2}$ koko komppanian miesluvusta.

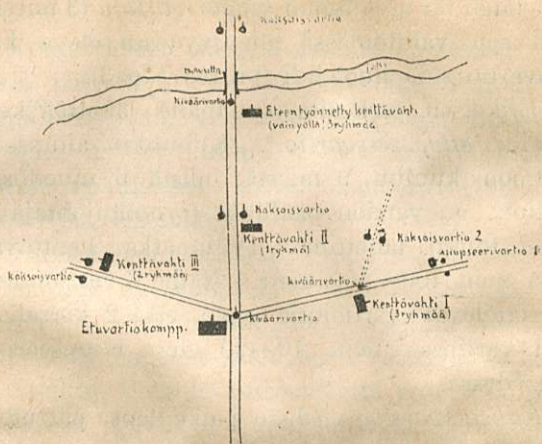
Kenttävahdit asetetaan teitten viereen jos sellaisia on alueella ja valitaan niiden paikat silmälläpitäen puolustuksen sopivia paikallisia seutuja, joita voidaan varustaakin puolustuskuntoisemmiksi; missä sellaista paikallista suojaa ei löydy, kaivetaan juoksuhautoja, jotka aina on peitettävä niin etteivät olisi huomattavissa. Tiet eivät sovi vartioalueitten rajoiksi.

Etuvartiokomppanian päällikkö määrää tarkoin minkä alueen kenttävahti suojelee. Määrää miten monta kenttävahtia asetetaan, niille numerot (oikealta vasemmalle, katso piirros N:o 3) ja miten vahvoiksi mikin asetetaan (esim. I kenttävahti: 4 ryhmään, II k.v. ja III k.v. 2 ryhmää riippuen paikkojen vaaranalaisuudesta ja tärkeydestä). Tärkeisiin kenttävahteihin asetaan esimiehiä.

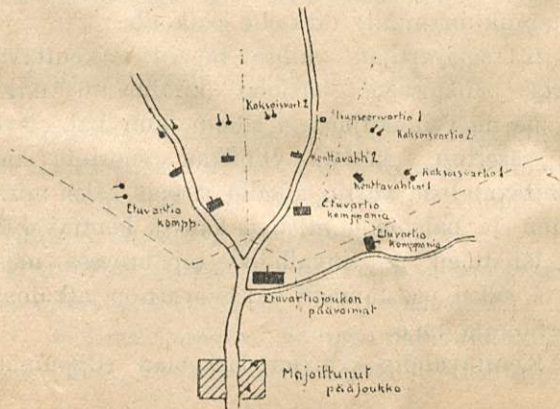
Kun kenttävahteihin määrätyt joukot ovat tulleet määräpaikkoihinsa pitävät ne huolen suojeluksesta asettamalla vartioita:

- 1) kaksoisvartio;
- 2) aliupseerivartio;
- 3) patrulleja.

Kuva 3.

Kuva 4.

Välittömäksi suojakseen asettavat kenttävahdit yhden tai useamman *kiväärivartion* (3 miestä), ellei sen välittömässä läheisyydessä oleva kaksoisvartio siitä huolehdi (piirros N:o 3).

Erikoisen tärkeälle suunnalle lähettää kenttävahti *aliupseerivartio*. Kuhunkin aliupseerivartioon kuuluu 9 miestä; niistä 6 muodostaa vartion, on vartion päällikkö (ryhmänjohtaja) ja kaksi toimii lähettinä. (Välimatka kenttävahdistista noin 400—500 metr.) Nämä 6 vartiomiestä vuorottelevat vartiointia siten, että 2 kerrallaan ovat vartiossa noin 10—20 metr. aliupseerivartion edessä.

Kaksoisvartiot viedään paikoilleensa patrullien turvissa; ne eivät ole tavallisesti kauempana kuin 400—500 metriä kenttävahdistista, josta myös niiden vaihto tapahtuu; niitä asetetaan erikoisesti sellaisille teille mitkä vievät viholliseen päin, samoin kuin muille tärkeille paikoille.

Kaksoisvartijan vaihto tapahtuu kenttävahdistista. Jokaiseen vartioon kuuluu 6 miestä ja vie ne ryhmänjohtaja silloin, kun kaksoisvartio asettuu, kaikki yhtä aikaa suorinta tietä kenttävahdistista vartiopaikalle jättäen kaksi miestä sinne ja palaten 4 miehen kanssa kenttävahtiin ja lähettäen vahdinvaihdon tapahtuessa näistä 4:stä kaksi päästämään kaksoisvartion jatkamaan vartiointia j.n.e.

Kenttävahdin vartiot lasketaan riippumatta

siitä ovatko ne kaksois- tai aliupseerivartioita oikealta sivustalta alkaen.

Kenttävahtien väliä kulkemaan asetetaan liikkuvia patrulleja. Jos kenttävahdit ovat kyllin voimakkaat niin asettavat ne nämä liikkuvat patrullit, (niihin kuuluu 4—6 miestä). Päinvas-
taisessa tapauksessa määrätään ne etuvartiokomppanian jäännösjoukosta.

Etuvartiokomppaniaan, näin järjestettyään vartiointin, on jäänyt $\frac{2}{3}$ — $\frac{1}{2}$ miehistöstä. Tämän joukon luo jää kompp.joht., sijoittaa sen paikalle, josta nopeasti saatetaan lähettää apua kenttävahteihin, samalla katsoen, että paikka on puolustukseen sopiva. Voipa määrätä, kohoittaakseen paikan puolustuskuntoisuutta, kaivaamaan makuuhautoja, ja sen jälkeen majoittaa joukonsa (yölepoa varten) esim. taloihin, jos niitä on lähistössä. Kiväärivartio asetetaan.

Etuvartiojoukon päällikön tehtävät.

Etuvartiojoukon päällikön on noudatettava niitä määräyksiä, mitkä hän saa majoittuneen joukon ylipäälliköltä. Määrätylle vartiopiirille saavuttuan on hänen velvollisuutensa:

1) määrätä etuvartiokomppaniat ja niille kullekin oma vartioalueensa;

2) selostaa etuvartiokomppaniain johtajille kaiken mitä vihollisesta tiedetään, ja jos mah-

dollista samalla määrätä mihin kukin komppania asettaa vahvimmat kenttävahdit;

3) ilmoittaa tunnussana ja tunnusmerkki;

4) määrätä sijaisensa joka välittömästi valvoo koko vartiopiiriä;

5) määrätä reserviin jääneille komppanioille majoituspaikat;

6) ottaa selvä, missä on läheisyydessä paras puolustuslinja taistelun sattuessa ja määrätä se tarpeen mukaan saatettavaksi kuntoon (makuu-haudat kaivettava);

7) sijoittaa tykistö ja konekiväärit sopiviin paikkoihin (jos on hyökkäys odotettavissa);

8) ilmoittaa asuinpaikkansa, joka yhdistetään (puhelimella tai läheteillä) etuvartiokomppanioitten ja majoittuneitten reservikomppanioitten, kuin myös lepäävien joukkojen päämajan kanssa;

9) huolehtia, että joku reserviin jääneistä komppanioista huolehtii reservi joukkojen majoituspaikalla järjestyksestä (kulkupatrulleja asetetaan). Jokaisen talon tahi muun paikan läheisyyteen, missä joukkoja on majoitettuna asetetaan kiväärivartio.

Taistelun sattuessa:

10) lähettää tarpeellista apua etuvartiokomppanioille;

11) suuren hyökkäyksen tapahtuessa ryhtyä itse johtamaan taistelua;

12) lähetettävä tärkeimmistä tapahtumista leppävien joukkojen päämajaan tieto. Reserviksi jääneen komppanian miehistö saa asettua lepoon, nukkua, mutta hälyytyksen saatua on sen heti oltava valmiina (varustukset ja kivääri pidettävä saatavissa, että ne pimeässäkin löytää).

Etuvartiokomppanian ja sen johtajan tehtävät.

Etuvartiokomppanian johtaja täyttää etuvartiokoukon päällikön tahi hänen sijaisensa antamat käskyt. Vartioalueelleen saavuttuaan on hänen velvollisuutenaan:

1) valita paikka etuvartiokomppanian reservijoukkoja varten. Määrätä kenttävahtien paikat ja samalla niiden vahvuus etuvartiokoukon päällikön käskyn tahi oman paikallistuntemuksensa mukaan. Määrätä kullekin kenttävahdille vartioalue ja antaa mahdolliset sijoitteluohjeet. Määrätä kenttävahtien päälliköt viemään kenttävahdit paikoilleen;

2) selostaa komppanialle määrätyt tehtävät ja ilmoittaa, mitkä omat joukot suorittavat vartiopalvelusta sivustoilla;

3) muistuttaa miehistöä niistä tärkeistä velvollisuuksista mitkä vartiopalvelukseen kuuluvat,

4) ilmoittaa tunnussana ja tunnusmerkki niille, joille sen tietäminen on tarpeen;

5) jos on tarpeen, asettaa komppanian jäänjoukosta sisä- ja ulkotiedustelupatrullit;

6) tarkastaa, ovatko kenttävahdit oikein asetetut;

7) asettaa jäännösjoukon asema niin, että siitä uhatuimalle puolelle nopeasti voidaan lähettää apuvoimia. Valita jäännösjoukolle puolustuslinja, varustaa se tarpeen mukaan makuukuopilla jäännösjoukkoa ja taistelun sattuessa mahdollisesti tälle linjalle peräytyvää kenttävahtien miehistöä varten;

8) majoittaa jäännösjoukko mahdollisemman pian lepoa varten;

9) ilmoittaa (pnhelimitse, lähetillä) etujoukkojen päällikölle saapumisensa määräpaikkaan ja mahdolliset muutokset paikan valinnassa, ja kaiken aikaa pitää huolta, että tärkeämmistä tapahtumista etuvartiolinjalla, saa etuvartiojoukon johtaja tiedon.

Etuvartiokomppanian johtaja oleskelee reserviksi jääneen komppaniaosansa luona. Jos hän sieltä poistuu pitää hänen olinpaikkansa olla tiedossa.

Saatuaan kenttävahdilta tietää vihollisen ilmaantumisesta tahi kuultuaan ammuntaa on annettava reservijoukolle heti käsky valmistautua taisteluun ja johtajan itsensä on heti tiedusteltava kenttävahdilta, mitä on tekeillä. Jos hyökkäävä vihollisjoukko on pienempi, lähettää etuvartiokomppanian johtaja vaan osan reservistä uhatulle kohdalle. Mutta jos käy ylivoimaiseksi

kenttävahdeista lyödä vihollista takaisin on, kun reservijoukko on asettunut taisteluasemiin, annettava kenttävahdeille käsky peräytyä reservijoukkojen taistelulinjalle ja siellä jatkettava taistelua.

Heti taistelun alkaessa on annettava ilmoitus etujoukon päällikölle ja sivustoilla oleville etuvartiokompanioille.

Etuvartiokomppania *ei saa perääntyä* ennenkuin on saanut käskyn etuvartiojoukon päälliköltä.

Kenttävahdin ja sen päällikön tehtävät.

(Joukkueen johtaja tahi ryhmäjohtaja).

Kenttävahdin päällikkö täyttää oman etuvartiokomppaniansa johtajan (vartioalueen päällikön) käskyt:

1) Tultuaan paikalle ja tutustuttuaan seutuun mihin kenttävahti on asetettava on päällikön velvollisuutensa: viipymättä osoittaa miehistölleen, mistäpäin vihollisen ilmestyminen on odotettavissa, missä naapurikenttävahdit sijaitsevat ja missä on etuvartiokomppanian reservijoukko, minne johtavat tiet, mitkä on läheisten kylien nimet ja ilmoittaa sijaisensa;

2) komppanian johtajalta saamiensa ohjeiden ja omien havaintojensa mukaan määrää mihin vartiot asetetaan, määrää mikä on kaksoisvartio ja mihin tulee aliupseerivartio ja joko itse vie tahi

antaa kunkin ryhmän johtajan viedä vartiot määrätyille paikoille. (Kuitenkin on hänen käytyävä tarkastamassa ne.) Antaa kullekin niistä järjestysnumeron;

3) käy tarkastamassa miten vartiot täyttävät tehtävänsä;

4) osoittaa mihin vartioitten erikoisesti on kiinnitettävä huomiota;

5) missä naapurivartiot sijaitsevat;

6) määrää, jos kenttävahti on mieslukuisa, patrullit sisätiedusteluun;

7) katsoo puolustuslinjan, johon kenttävahti taistelun sattuessa sijoittuu ja ellei maan laatu tarjoalinjalle kylliksi suojaa, määrää kenttävahdin miehistön kaivamaan makuuhautoja tahi varustamaan linjaa muuten puolustuskuntoon;

8) antaa miehistönsä asettaa kiväärit siten, että jokainen vaihto sekä patrulli yksikseen voi astua kivääreille.

Miehet saavat kenttävahdin päällikön erikoisella luvalla ottaa laukun ja lakin päästään. Vyö, patruunataskut (tahi vyöt), leipälaukku, kenttäpullo ja vallitusaseet pidetään aina päällä. Yöllä vain osa miehistöstä nukkuu.

Kukaan ei saa ilman erikoista lupaa poistua vahdista.

Jonkun esimiehen saapuessa pysyy miehistö paikoillaan, ainoastaan kenttävahdin päällikkö ilmoittautuu.

Kenttävahdin päällikkö on vastuussa vartiopalveluksen asianmukaisesta suorituksesta osalaan, sekä siitä että ilmoitukset aikanaan saataan etuvartiokomppanian päällikön (tahi sijaisen) tietoon.

Tunnussana on ilmoitettava miehistölle.

Kenttävahdin päällikön tulee kuulustella kaikki vartiotten pidättämät henkilöt, ottaa selvä miksi eivät tunteneet tunnussanaa ja epäillyttävät lähettää etuvartiokomppanian päällikön tutkittavaksi.

Hän asettaa kiväärivartion (3 miestä) välitömäksi kenttävahdin suojaksi.

Saatuaan ilmoituksen vihollisen lähestymisestä, tahi kuultuaan kaksoisvartiotten (patr. tahi ryhmävartiotten hälyytyslaukaukset on kenttävahdin päällikön heti sijoitettava miehensä puolustuslinjalle) jonne vartiotkin vetäytyvät ja puolustaa asemaa, samalla koettaen ottaa mahdollisemman tarkoin selvän vihollisen voimien suuruudesta, aselajeista ja minne se näyttää suuntaavan pääiskun.

Ilmoitettava tästä kaikesta heti etuvartiokomppanian päällikölle (kenttätelefoonit, lähetit).

Ylivoimaisenkaan hyökkäysjoukon edessä ei kenttävahti saa peräytyä, ilman etuvartiokomppanian lupaa.

Ryhmän johtajat huolehtivat kukin oman kaksoisvartion vaihdosta.

Aliupseerivartio ja sen tehtävät.

Kun on tultu paikalle mihin kenttävahdin päällikkö on määrännyt aliupseerivartion sijoittumaan, asettaa ryhmäjohtaja joukkonsa paikalle, missä se ei ole helposti huomattavissa ja asettaa noin 10—20 metrin päähän aliupseerivartion asemasta, sellaiselle paikalle mistä hyvin voi tähystellä vihollisen puolelle, kaksoisvartion; huolehtii siitä, että vahdinvaihdon tultua seuraavat kaksi miestä ryhtyvät vartiointiin ja määrätyn ajan kuluttua kolmas pari. Aliupseerivartion johtaja (ryhmäjohtaja) on aina joukkonsa läheisyydessä. Kaksi lähettiä kuuluu vartioon. Toinen niistä on mukavimmin vartiossa, toinen kenttävahdissa.

Aliupseerivartion miehistö (lukuunottamatta kulloinkin kaksoisvartiossa olevia) saa olla pitkällään polttaa tupakkaa (hyvin lähellä maata, ettei valo ilmoittaisi viholliselle vartiopaikkaa) ja puhella hiljaa. Nukkua, tai riisua mitään varusteitaan *ei saa*. Poikkeuksia kuitenkin myönnetään.

Jos huomataan vihollisen liikehtimistä ilmoittaa päällikkö siitä heti kenttävahtiin. Vihollispatrulleja vastaan voi vartio menestyksellisesti puolustautua. Mutta jos vihollinen hyökkää suurin voimin on siitä heti annettava tieto kenttävahtiin tahi jos hyökkäys on yllätyksellinen ammuttava hälytyslaukauksia, jotta kenttävahti valmistautuisi taisteluun.

Kun hyökkäävää vihollista kohti on hetken ammuttu vetäytyy aliups.vartio kenttävahdin puolustuslinjalle ja ryhtyy taisteluun osaa ottamaan. Peräytyminen ei saa tapahtua suorinta tietä vaan on sivusta kierrettävä omaan kenttävahtiin. Viholliselle ei peräytyessäkään saa osoittaa missä kenttävahti on.

Kaksoisvartiot.

Kaksoisvartioiden tehtävänä on vihollisen tarkastaminen; siksi ne on asetettava siten, että voivat mahdollisemman tarkasti pitää silmällä edessä olevaa (viholliseenpäin olevaa) aluetta, itse kuitenkin näkyvissä olematta. Paremmin nähdäkseen voi toinen kaksoisvartion miehistä nousta puihin, katoille, j.n.e. Yölläkin voivat korkeat paikat auttaa näkemistä ja kuulemista.

Kaksoisvartion miehet tarkastelevat yhteisesti sekä pysyttäytyvät lähekkäin, niin että helposti voivat ilmoittaa huomionsa toisilleen.

Jokaisen on tarkasti tunnettava kaksoisvartion yleiset ohjeet; asettaessa täydentää kenttävahdin päällikkö nämä »erikoisilla» ohjeilla.

a) Kaksoisvartion yleiset ohjeet.

1) Vartio ei saa ilman käskyä istuutua tahi panna maata. Kivääriä saa pitää vapaasti joko jalalla, kainalossa, tahi olalle ripustettuna (ei olalla). Vartiomiehet eivät saa jättää kivääriä kädestään koko vahtivuoron aikana; kiväärin tu-

lee olla ladattuna täydellä panosmäärällä ja varalukko päälle vedettynä.

2) Vartion tulee *lakkaamatta* pitää silmällä vihollisen puoleista seutua, ei koko aikana kiinnitä huomiota mihinkään muualle. Esimiehen tulokaan ei saa häiritä vartiointia. Jotain tärkeämpää havaitessaan on vartion siitä heti kenttävahtiin ilmoitettava. Jos vaara on lähellä tahi jos vihollinen on huomattu alkavan hyökkäyksen, ampuu vartio muutamia hälyytyslaukauksia. Ohikulkeville patrulleille on ilmoitettava tehdyt huomiot.

3) Kun vihollisen asemat ovat näkyvissä antaa vartio kenttävahdin päällikölle tiedon kaikista muutoksista ja liikkeistä vihollisen puolella.

4) Vartio *ei saa jättää* vartiopaikkansa ilman kenttävahdin päällikön nimenomaista määräystä (paitsi vihollisen hyökätessä suurin voimin).

5) *Päivällä* lasketaan vartioketjun läpi (ulos ja sisään) oman armeijan esimiehet, sulletut osastot, patrullit ja sananviejät. (*Kaikki muut on vietävä tarpeen vaatiessa lähimmän aliupseerivartion avulla kenttävahtiin.*)

Kaikki henkilöt, jotka yrittävät tulla vahtipaikan luo, tahi kulkea sen ohi, on vahtimiehen pysäytettävä huutamalla »seis» silloin kuin kulkija on 50—100 askeleen päässä vartiomiehestä, valoisalla ajalla, mutta pimeän aikana kohta kun kulkija huomataan. Kivääri saatetaan ampumakuntoon.

Jos kulkija ei pysähdy vahtimiehen huudettua kolmasti »seis», on hänet ammuttava. Vihollisen miehet ammutaan ilman varoitushuutoa, ellei niitä voida ottaa vangeiksi. Vartiomies ampuu kulkijan myös silloin kun tämä yrittää paeta tahi tehdä vastarintaa.

Jos pysäytetty, joka ei tuntenut tunnussanaa on ratsastava lähetti, tulee kenttävahdin päällikön viivyttelämättä saattaa hänet vartioituna etuvartiokomppanian päällikön luo, mutta ei ole sallittava hänen kulkea ratsain.

Yksityisiä vihollisarmeijan miehiä, jotka heitämällä aseet käsistään tahi muulla tavalla jo kaukaa osoittavat olevansa karkaavia, ei ammuta.

Yhdellä kertaa ei kuitenkaan ole viisasta liian monta karkaavaa lähelleen laskea, kysymyksessä kun helposti voi olla petos. Karkurit saatetaan aseet riisuttuina kenttävahtiin.

Kaksoisvartion erikoiset ohjeet.

Erikoisten ohjeitten tulee sisältää seuraavaa:

Vihollinen. Kaikki, mitä vartion täytyy tietää vihollisesta, on sille ilmoitettava. Periaatteena on, että mitä lähempänä vihollinen on, sitä enemmän pitää siitä tietää. Patrullien, jotka kulkevat vartiolinjan läpi, on ulos mennessään ilmoitettava lähimmälle vartiolle tehtävänsä sekä palatesaan tekemänsä huomiot.

Ympäristö. Parasta on aloittaa oikealta ja kaaressa menen käännettävä miesten huomio kaikkiin sotilaallisesti tärkeisiin paikkoihin. Pääasia on, että vartio tuntee nimeltä ne paikat, joita hänen on tarkastettava ja jotka saattavat tulla kysymykseen ilmoituksia antaessa. Jos tarpeellista, annetaan vartiolle tärkeimmistä läheisyydessä olevista paikoista piirustus, johon myös on merkitty nimet.

Ystävä. Tähän kuuluu vartion, vierusvartioiden kenttävahdin, komppanian ja eteentyönnettyjen osastojen ilmoittaminen.

Ohjeet, mitkä vielä ovat välttämättömät. Kenttävahdinpäällikkö antaa tarpeelliset selitykset vartion käyttäytymisestä siltä varalta, että pienempiä vihollisosastoja sattuisi lähestymään.

Vartion vaihto.

Yksityistä vartiota vaihdettaessa toistaa edellinen vartio, vaihtavan esimiehen läsnäollessa ja rintama viholliseen päin uudelle vartiolle erikoiset ohjeensa sekä ilmoittaa tekemänsä huomiot.

Sisäpatrullit.

(Vartiolinjan sisäpuolella kulkevat patrullit). Tarpeen vaatiessa asetetaan sisäpatrullit.

Vartiolinjan sisäpuolella olevat patrullit asettaa kenttävahdin päällikkö, jos kenttävahti on

kyllin voimakas. Muussa tapauksessa määrää ne etuvartiokomppanian päällikkö komppanian reservijoukosta.

Vartiolinjan sisäpuolella olevat patrullit (yhden komppanian osalle asetetaan patruleja tarpeen mukaan 1—3) tarkastavat, täyttävätkö vartiat tehtävänsä, vartioivat näiden välillä olevaa aluetta sekä pitävät yhteyttä vierusosastojen kanssa. Tavallisesti kuuluu patrulliin 3 miestä, johtaja lukuunotettuna.

Kullekin tällaiselle patrullille määrätään mitä väliä sen on pidettävä silmällä. Se ilmoittaa kaikki saamansa tiedot kenttävahteihin ja yksityisille kaksois- y.m. vartioille, ja toimii tietojen välittäjänä kenttävahtien ja vartioitten (kaksois) välillä.

Tarkoituksenmukaisinta on antaa lähteville patrulleille mukaan omien joukkojen asemasta yksinkertainen piirustus, mihin vierusosastot siten myös merkitsevät omansa.

Ulkopatrullit.

(Etuvartiolinjasta viholliseen päin lähetetyt patrullit.)

Vihollisen välittömässä läheisyydessä oltaessa viholliseen päin lähetettyyn patrulliin kuuluu vähintään kolme, erikoisesti tehtävän tarkoitusta silmällä pitäen valittua ja varustettua miestä. Nämä patrullit lähettää joko etuvartiokomppanian

päällikkö. Se asetetaan vihollisen mahdollisemman tarkkaa silmälläpitoa varten, varsinkin yön aikana, mutta joskus päivälläkin. Patrullin on huomaamatta tunkeuduttava mahdollisemman lähelle vihollisen asemia ja sieltä salaa seurattava vihollista keltään kyselemättä ja ketään pysäyttämättä. Sen tulee nopeasti lähettää saamansa tiedot joko merkeillä tahi lähettämällä yhden joukostaan tiedonviejäksi kenttävahtiin. Jos tällainen patrulli äkkiä joutuu hyökkäyksen alaiseksi tahi huomaa vihollisen suurin voimin ja nopeasti lähtevän hyökkäämään, alkaa se hälytysammunnan, antaakseen siten tiedon vaarasta.

Ulkotiedustelupatrullin toimintaa ei kukaan tarkkaile, eikä vuorottele, niille määrätään joko aika minkä kuluttua sen täytyy palata, tahi tie jota myöten on tunkeuduttava, tahi vain matkan tarkoitus jonka saavutettuaan he palaavat vaihtoa odottamatta.

Etuvartijajoukon toiminnasta vihollisen hyökätessä.

(Yleistä.)

Vihollisen ryhtyessä hyökkäämään on vartiojoukon torjuttava hyökkäys. Ellei vartiojoukko voi lyödä hyökkäystä taikaisin on sen pidätettävä vihollisen hyökkäystä siksi kunnes suojeltava joukko ehtii valmistautua taisteluun.

Jos vihollinen hyökkää pienin osastoin on etuvartiokomppaniain omin voimin yritettävä joko

tuhota hyökkääjät tahi ottaa ne vangiksi. Jos kenttävahdin miehistö ei yksin pysty torjumaan hyökkäystä, on sitä avustettava etuvartiokomppanian reservijoukosta. Kenttävahdit eivät saa peräytyä asemiltaan ennenkuin ovat saaneet käskyn siitä etuvartiokomppanian johtajalta. Jos vihollinen aloittaa hyökkäyksen koko vartiopiiriä vastaan on etuvartiojoukon päällikön itsensä ryhdyttävä johtamaan taistelua. Ilman hänen käskyään ei yksikään vartiopalvelusta suorittava etuvartiokomppania saa väistyä vartioalueeltaan.

Ne naapurikomppaniam, joita vihollisen hyökkäys ei uhkaa, eivät edes auttaakseen taistelussa olevaa saa jättää vartiopaikkaansa tahi lähettää reservejään toisen avuksi ilman etuvartiojoukon johtajan lupaa. Etuvartiojoukon päällikkö lähettää tarpeen mukaan reservejä taisteluun joutuneitten avuksi. Etuvartiojoukko peräytyy ainoastaan suojeltavan joukon päällikön käskystä.

Toimiessaan vihollista vastaan, tulee vartiokoukon pyrkiä kaikin keinoin pääsemään selville vihollisen voimien suuruudesta, vihollisen liikuntasuunnasta, miten sen voimat ovat sijoitetut, mikä merkitys sen eri aselajeille tulee olemaan taistelussa ja mihin vihollinen aikoo suunnata pääiskunsa.

Kun vihollisen hyökkäys on tullut lyödyksi, asettuu vartiosto entisille asemilleen, ellei anneta määräystä siirtää joukkoja uusille asemille.

Etuvartiojoukon asemat ovat salattavat viholliselta ehdottomasti. Jos vihollinen saa tietää missä ovat etuvartiojoukot voi se myös helposti määrittellä, missä pääjoukko on sijoittuneena ja jos sillä on käytettävissä tykistöä alkaa se pommituksen.

Jos vihollinen on saanut selville joukkojen majoituspaikan ja saa siihen varman tähtäimen on ainoa keino välttyä tappiolta, mahdollisimman nopeasti siirtyä paikalta.

Etuvartiojoukkojen vaihtaminen.

Vartiopalveluksessa olevat joukot vaihdetaan joka vuorokausi, viimeistään kahden vuorokauden kuluttua. Jokaisen poivaihdettavan vartio-osaston päällikkö (etuvartiojoukon, etuvartiokompp., kenttävahdin pääll.) antaa vaihtamaan saapuneen osaston päällikölle selostuksen (itse vartiopaikalla) kaikesta, mitä on saanut tietää vihollisesta ja toiminta seuduista.

Palveluksensa täyttänyt joukko jättää asemat vasta sitten, kun vaihtamaan saapuneet joukot ovat ne miehittäneet.

Tietustelu.

Yleisiä ohjeita.

1) Tiedustelemalla hankitaan tietoja vihollisesta ja niistä seuduista, joilla vihollista vastaan tullaan toimimaan.

2) Tiedustelijan tulee ottaa selvyys siitä, missä vihollisen voimat sijaitsevat, kuinka suuret vihollisen voimat ovat ja mitä vihollinen toimii.

3) Taisteluseutuja tiedustelemalla määritellään vihollisen joukkojen laatu ja mieliala, sen taisteluvälineet ja niiden voimakkuus siinä asemassa, mikä vihollisen joukoilla on.

4) Mahdollisemman tarkkojen tietojen saamiseksi on tiedustelussa kiinnitettävä huomiota seuraaviin seikkoihin:

a) Tunkeuduttava vihollisen toiminta-alueelle tai toimintasuunnalle, on tarkastettava tiet, otettava selvä sillä seudulla olevien kylien asukkaiden myötätuntoisuudesta keskustelemalla paikallisen asujamiston kanssa, siepattava käsiinsä postilähetykset, telefoonitiedonannot j.n.e.

Päästyään kosketuksiin vihollisen kanssa, arvioidaan sen etujoukkojen suuruus, päävoimien määrä ja niiden ryhmitys niin tarkoin kuin mahdollista, ainakin pääpiirteissään.

b) Jos vihollisen joukot ovat liikkeellä, otetaan selvä teistä joita myöten ne kulkevat, vihollisen voimien suuruudesta, sen joukko-osasto-

jen kokoonpanosta (mitä aselajeja joukkoihin kuuluu), suunnasta johon vihollinen pyrkii ja asemapaikoista, joilla se tulee levähtämään.

c) Vihollisen ollessa levossa, otetaan tiedustelun avulla selkoa lepopaikasta, sen sotajoukkojen määrästä ja miten ne lepopaikalla ovat sijoitetut. Sitä varten täytyy huomaamatta hiipimällä tunkeutua sen levähdysalueelle.

d) Taistelujärjestykseen asettuneen vihollisen rintaman sijoituksen selville saamiseksi on tiedusteltava: mihin vihollisen rintama on suunnattu ja kuinka pitkä se on: mimmoisia paikallisia esineitä (puita, kiviä, maan epätasaisuutta y. m.) ja muita varustettuja tukikohtia se käyttää edukseen ja kuinka suurilla voimilla ne ovat miehittetyt; ovatko tukikohdat linnoitetut ja mimmoisilla estelaitteella suojattuja; onko vihollisen rintaman sivuilla ja minkälaisia paikallisia esineitä, joita vihollinen ei ole miehittänyt; miten vihollisen reservit ovat sijoitetut; mimmoiset ovat vihollisen rintaman lähiseudut rintaman edessä ja sivustoilla.

5) Kun on tultu kosketuksiin vihollisen kanssa, on sitä välttämättä pidettävä keskeytymättä silmällä.

6) Voidakseen täyttää tarkoituksensa, on tiedustelujärjestön oltava katkeamattomassa ja nopeassa yhteydessä päällystön kanssa, voidakseen aina viipymättä tiedoittaa päällystölle havainnoistaan. Jos vihollisesta hankitut tiedot eivät

aikanaan saavu päällystölle, menettävät ne kaiken merkityksensä.

Tiedustelijan tehtävät ryhmitetään tarkoitukseltaan:

a) varsinainen tiedustelu, b) suojeluspalveluksessa toimitettava tiedustelu, c) taistelussa toimitettava tiedustelu.

a) Varsinainen tiedustelu.

Patrulli on tavallisin tiedustelujoukon muoto. Sen vahvuuden määrää kulloinkin tehtävän tarkoitus ja vallitsevat olosuhteet. Miehistöön valitaan pystyviä sotilaita ja varustetaan ne erikokoisesti (käsikranaateilla, pistooleilla, elintarpeilla, tarkoitukseen soveltuvalla vaatetuksella.)

Tiedustelupatrullin ja sen päällikön tehtävät.

Se päällikkö, joka tiedustelujoukon lähettää antaa tiedustelujoukon päällikölle seuraavat tiedot:

- 1) Mitä vihollisesta jo tiedetään:
- 2) tiedot omista joukoista ja niiden toiminnasta tiedustelualueella ja sen selkäpuolella, sikäli kuin niillä on merkitystä tiedustelijain toiminnalle.
- 3) Määrää tehtävän tahi suunnan minne on tunkeuduttava;
- 4) Kenelle ja minne saadut tiedot on lähetettävä;

- 5) Milloin määräaikaiset tiedot on lähetettävä;
 6) Paikka mihin tiedustelijan on palattava.

Nämä tiedot ja määräykset saa tiedustelupatrullin päällikkö miestensä läsnäollessa. Hän toistaa sen ilman käskyä, kysyy, jos jotain on tehtävissä epäselvää. Hän tarkastaa ovatko kaikki tarkoituksenmukaisesti varustetut, antaa miestensä ladata, osoittaa kuljettavan, tien määrää kokoontumispaikan, siltävaralta, että miesten olisi erottava joksikinaikaa sekä sopii käytettävistä merkeistä.

Huomio: Käden nostaminen tai lyhyt, hiljainen vihellys.

1 *Seis:* Nostetun käden laskeminen.

Eteenpäin: Nostetun käden laskeminen ja kohottaminen useampia kertoja perätysten.

Vihollinen näkyvissä: Kiväärin ojentaminen pystysuorana suuntaan, missä vihollinen on nähty (kerran, jos kysymys on vain patrullista, useamman kerran, jos vahvemmissa osastoista).

Ei mitään tärkeää: Päähineen heiluttaminen useampia kertoja sinne tänne.

Kokoontuminen: Käden heiluttaminen kaaressa pään yli.

Tiedustelupatrulli etenee siksi kunnes löytää sopivammin tarkastelupaikan, jossa voi olla viholliselta huomaamatta, mutta itse hyvin tilai-

suudessa tähyttämään viholliseen päin, voidakseen mahdollisemman tarkoin seurata vihollisen liikkeitä.

Toimittaessa vihamielisen väestön keskuudessa, tulee tiedustelijain välttää paikallisten asukkaiden huomiota. Heidän tulee tarkastaa jokainen piilopaikka, johon vihollinen olisi voinut kätkeytyä. Päästyään vihollisen yhteyteen on herkeyttä seurattava sen toimintaa.

Saatuaan selville jotain tärkeää tiedottaa patrullin johtaja siitä heti sille päällikölle, joka hänet on lähettänyt.

Tiedustelijat ryhtyvät taisteluun vihollisen kanssa *ainoastaan* siinä tapauksessa, että se on välttämätöntä tiedustelun tarkoituksen saavuttamiseksi.

Ellei tiedustelun onnellinen suorittaminen siitä kärsi, on tiedustelijan, kohdattuaan vihollisen tiedustelijoita, pidätettävä ne.

Jos tavataan voimakas vihollinen, jota ei voida väistää, määrää tiedustelupatrullin päällikkö kokoontumispaikan ja suunnan ja käskee joukkonsa hajaantumaa.

Liikuntasodassa, laajoilla taistelualueilla (sisisodan luonteisessa sodassa jolloin mitään yhtenäistä rintamaa ei ole muodustunut), saatetaan käyttää tiedusteluun suurempaa joukkoa (esim. komppaniaa).

Tällaisen suuremman tiedustelujoukon lähet-

tävä päällikkö antaa taas määräyksensä ja ohjeensa tiedustelujoukon päällikölle (katso tiedustelupatrulleille annetut määräykset ja ohjeet)

Saamansa määräyksen mukaan kokoo tiedustelujoukon päällikkö joukkonsa ja vie ne lähtöpaikalle.

Turvatakseen etenevän joukkonsa vihollisen yllätyksiltä, lähettää päällikkö joukkonsa eteen sivustoille ja selkäpuolelle patrulleja (marssin suojaaminen), marssittaa joukkonsa paikalle mistä varsinainen patrullitiedustelu alkaa, valitsee kätkössä olevan aseman joukolleen ja tutustuttaa miehistönsä suoritettaviksi annettuihin tiedustelutehtäviin. Tutustuttuaan itse ja tutustutettuaan lähetettävään patrullien päälliköt seutuun, jolla tiedustelu on suoritettava: alueella löytyviin teihin, kyliin y.m., määrää hän sijaisensa ja sopii niistä merkeistä, joilla tiedustelijat ilmoittavat pienempien vihollisosastojen ilmaantumisesta ja siitä milloin lähestyy voimakkaampi vihollinen.

Tiedustelujoukon päällikkö lähettää sitten joukostaan patrulleja, antaa jokaiselle niistä tehtävän maan laadun ja sillä löytyvien esineiden mukaan, ja määrättyään patrullien tiedustelutukikohdat osoittaa kullekin patrullille liikkumissuunnan ja viereisen patrullin liikunta-alueen. Yksi patrulleista määrätään suunnan ohjaajaksi. Tiedustelujoukon päällikkö määrää miten kauas patrullien on edettävä varsinaisesta pääjoukosta (välimatka tavallisesti 1—1½ km.). Päällikkö ilmoit-

taa myös patrullien johtajille minne tiedot on lähetettävä s.o. oman olinpaikkansa.

Tarpeellinen määrä tiedustelupatrulleja on lähetetty. Päällikkö jää jällellejääneen miehistönsä luo, asettaa vartija-tähystäjän paikalle, josta hyvin voi seurata patrullien etenemistä, mutta samalla olla yhteydessä päällikön kanssa ja varustautuu täten asetetun tähystäjän antamien tiedonantojen ja merkkien mukaan ohjaamaan patrullien liikkeitä ja toimintaa. Siten saavutetaan katkeamaton yhteys tiedustelujoukon päällikön ja patrullien johtajien välillä.

Saavuttuaan määräpaikoilleen alkavat patrolit tiedustelun.

Marssimuoto.

Mitään määrättyä marssimuotoa ei ole. Kulloinenkin eteenpäinmenotapa riippuu maan luonteesta ja vihollisen läheisyydestä. Pääasia on, että itse on suojassa, mutta että samalla kuitenkin voi tarkastaa ympäristöään mahdollisemman hyvin. Merkkien antaminen miehestä toiseen pitää aina olla mahdollista.

Eteenpäinkulku tapahtuu vähin erin, toisesta tarkastelupaikasta toiseen. Seisahduttaessa on aina etsittävä suojaa. Kuunneltava on erikoisen tarkasti (korva maata vastaan). Koska kuitenkin näkeminen on tärkeintä, on vältettävä rakennettuja paikkoja sekä metsiä. Tarpeen vaatiessa voi

yksi miehistä nousta puihin, mäille j.n.e. toisten ollessa valmiina ampumaan.

Tiedonannot.

Tiedustelujoukon päällikön tiedonannot hänen esimiehelleen sisältävät yhteenvedon kaikista tähytäjän antamista tiedoista; nämä tiedot on tarkoin lajiteltava tärkeyteen ja luotettavuuteen nähden kahteen luokkaan ja siksi on välttämätöntä osottaa, millä tavalla tiedot on saatu, ovatko välittömästi vihollisesta saatuja taikka kuultujen kertomuksien mukaisia.

Kaikkien tiedonantojen arvo riippuu siitä, että ne saadaan oikeaan aikaan ja ovat varmasti luotettavia.

Ilmoitus.

Hyvä ilmoitus sisältää oikean aikamäärän ohella kaiken sen, mitä todellakin on nähty ja kuultu. Muoto on laitettava sellaiseksi, että vastaanottaja voi ilmoituksen perusteella muodostaa itselleen mahdollisemman tarkan kuvan kaikesta tapahtuneesta. Mitä selvempi ilmoitus on, sitä paremmin tämä on mahdollista.

Ilmoitus saa sisältää myös olettamuksia, jos nämä vain perustuvat suureen todennäköisyyteen sekä voivat tehdä ilmoituksen ymmärrettäväksi; kuitenkin on sellaisessa tapauksessa käytettävä sanoja kuten »luulen», oletan» j.n.e.

Kuta nopeammin ilmoitus tulee perille, sitä suurempi arvo sillä on. Viivästyneen ilmoituksen saapussa voi kaikki jo olla muuttunut.

Tiedustelujoukon päällikön tiedonannossa tulee olla mainittuna:

1) paikka, mistä tieto on lähetetty;

2) tiedon lähettämisaika (vuosi, kuukausi, päivämäärä, tunti ja minuutti) sekä vuorokauden aika: aamu, päivä, ilta tai yö;

3) onko tieto saatu välittömästi: näkemällä tai kuulemalla, vai perustuuko se asukkaiden kersomuksiin;

4) mitä tiedonlähettäjä sen johdosta aikoo tehdä.

Patrullinjohtajan on myös osattava laittaa kirjallinen ilmoitus muistikirjan lehdelle tai ilmoituskortille. Yksinkertainen piirustus säästää monia sanoja.

b) Suojeluspalveluksessa.

Jos marssittaessa käytetään jalkaväki patrulleja — tosin vain poikeustapauksissa — tiedusteluun on niille annettava aikaa päästä edelle.

Niiden tehtäviin kuuluu maan tutkiminen joukkojen sivustoilla tahi joidenkin erikoisten paikkojen tarkastaminen (talojen, metsien j.n.e.). Silmäyhteydestä on aina huolehdittava niin että ilmoituksia voi antaa merkeillä. Jos tiedusteltava ala tulee vapaaksi, on heti liityttävä lähimpään osastoon.

Etuvartiopalveluksessa käytettävät tiedustelijat on selitetty etuvartiopalveluksen yhteydessä.

c) Taistelussa.

Taistelupatrulleja lähetetään tiedustelemaan sivustoille, ellei siellä ole luonnollisia esteitä, mitkä jo ilman muuta voivat estää vihollisosastoja lähenemästä. Tällainen patrulli täyttää vain silloin tarkoituksensa, kun sillä todella on suurempi näköpiiri edessään kuin ampumaketjun sivustalla. Sen tarkastelupaikka riippuu kulloinkin maalaadusta. Ampumaketjun kanssa on kuitenkin aina pidettävä silmäyhteyttä. Sivustapatrullit liikkuvat pieniä matkoja kerrallaan, ei kuitenkaan välttämättä samaan aikaan ampumaketjun kanssa, sillä yleisenkin rynnäkön hetkellä on sivustojen turvallisuudesta pidettävä huoli.

Ampumataisteluun eivät nämä patrullit tavallisesti ota osaa. Niiden tehtävänä on vain taistelevien joukkojen suojaaminen vihollisen taholta mahdollisesti tulevilta yllätyksiltä. Ne ovatkin tavallisesti vahvempia, joten voivat ryhtyä menestykselliseen taisteluun pienen vihollisvoiman kanssa.

Tärkeimmät huomiot on heti ilmoitettava, paraiten merkkien (merkinantolippujen y.m.) avulla, hälyytyslaukauksia kun taistelun melussa

on mahdoton kuulla, puhumattakaan siitä, että ne lisäksi kaipaisivat selitystä.

Taistelu.

Taistelussa tulee voitto jäämään sille, joka on asettanut itselleen selvän päämäärän, johon johdonmukaisesti pyrkii, joka parhaiden osaa arvioida oman ja vihollisen sotajoukon aseman, toimii päättävämmin, rohkeammin ja taitavammin, käyttäen järkähtämättömän itsepintaisesti hyväkseen kaikkia tarkoitukseen sopivia keinoja.

Hyökkäystoiminta on parhain menettelytapa vihollisen kukistamiseksi. Sen vuoksi onkin aina kun vihollinen tavataan pyrittävä hyökkäämään sen kimppuun.

Milloin on asetettava puolustukseen, tulee silloinkin toimia ei ainoastaan vihollisen torjumiseksi, mutta samalla sen häiritemiseksi ja valmistautua ensitilassa muuttamaan puolustus mahdollisimman voimaperäiseksi hyökkäykseksi.

Taistelussa tulee sotajoukon kaikkien voimien olla suunnattuna samaa päämäärää kohti ja jokaisen, aina tavalliseen rintamamieheen asti, tulee tuntea ei ainoastaan tuo päämäärä, mutta myöskin oman joukko-osastonsa sekä oma henkilökohtainen tehtävänsä sen saavuttamiseksi.

Kaikki taisteluun johdetut sotajoukon osastot ottavat siihen osaa taistelun loppuun saakka.

Valvistaa taistelevia joukkoja tarpeen vaatiessa voidaan ja täytyykin.

Taistelussa tulee jokaisen päällikön olla sillä paikalla missä on parhain tilaisuus johtaa taistelua ja joukkojen liikkeitä.

Taistelujärjestys.

Taistelua järjesteittäessä on otettava huomioon seuraavat vaatimukset:

1) että jokaiselle aselajille valmistetaan tilaisuus häiriintymättä kehittää toimintaansa vihollisen tuhoamiseksi;

2) jalkaväelle on taattava toisten aselajien avustus yhteisen taistelupäämäärän saavuttamiseksi;

3) on katsottava että kukin joukko-osasto on kylliksi voimakas täyttämään sen suoritettavaksi annetun tehtävän;

4) taistelurintama on pysytettävä joustavana niin että taistelusuuntaa voidaan tarpeen mukaan muuttaa ja reservien siirto käy helposti, jotta suuremmat voimat saadaan nopeasti heitettyksi sille rintaman osalla, missä voimakasta iskua kaivataan;

5) taistelussa on kaikin keinoin koetettava saartaa taikka murtaa vihollisen rintama sekä tehtävä tyhjäksi vihollisen saartoliikkeet ja murtautumisyrietykset.

Taistelua järjestettäessä on otettava huomi-

oon, että taistelevilla osastoilla tulee olemaan yhteinen reservi ja että kullakin eri osastolla on myöskin oma reservinsä.

Kunkin taisteluosaston voimien suuruus on määrättävä sille annettavia tehtäviä, maanlaatua ja vihollisen asemaa vastaaviksi. Suurimmat voimat on sijoitettava siihen osastoon, jonka hyökkäyksessä tulee antaa pääisku viholliselle tai ottaa puolustettavakseen tärkeimmät kohdat.

Sotajoukko on hajoitettava taistelujärjestykseen ennen kuin vihollinen on niin lähellä, että joukot vielä syvissä ja tiheissä kolonneissa kulkiessaan voivat joutua tykkitulen alaisiksi.

Tykistöä taisteluasemiin asetettaissa on pidettävä silmältä, että tykistö voisi ratkaisevasti vaikuttaa taistelun kulkuun; sitä varten on sen alusta asti otettava taisteluun osaa sellaisella voimalla, että tykistötuli käy viholliselle ylivoimaiseksi siellä missä tykistön tulee suorittaa määrätty tehtävänsä. Sen vuoksi on tykistö järjestettävä taisteluosastottain.

Kaikkien aselajien yhteistoimintavelvollisuus.

Sotajoukon kaikkien aselajien tulee toimia kiinteässä yhteydessä toistensa kanssa ja täydentää toinen toisensa saavuttamia menestyksiä.

Pääosa taistelussa kuuluu jalkaväelle; sotajoukon toisten aselajien tulee toiminnallaan antaa mahdollisimman tehokasta tukea jalkaväen

taistelulle, niin että ratkaisevalla hetkellä kaikki voimat äärimmilleen jännitetään yhteisen taistelupäämäärän saavuttamiseksi. Varsinkin tulee tykistön uhrautuvasti ja tarmokkaasti työskennellä jalkaväen taistelun tukemiseksi.

Hyökkäystaistelu.

Päämääränä on pidettävä vihollisen lopullista hävittämistä ja siihen tulokseen on herkeämättä pyrittävä. Jokaisen sydämen tulee olla täynnä sammumatonta voitonhimoa.

Jokaista saavutettua menestystä on täydennettävä ja kehitettävä.

Joukkojen levittämisen taistelujärjestykseen tulee tapahtua nopeasti ja jos suinkin mahdollista salassa viholliselta, kunnes joukot ovat saapuneet niin lähelle vihollista, että kivääri- ja tykistö tuli voidaan alkaa sopivalta välimatkalta ja saada tarkoin selville vihollisen voimien ryhmitys rintamalla sekä sen taisteluaseman syvyys.

Samaan aikaan kun avataan hyökkäys vihollisen rintamaan vastaan, on hyökkättävä myöskin sivustoilta.

Jalkaväen hyökkäysliikkeet vihollista vastaan on järjestettävä silmälläpitäen vihollisen tulta ja ja ampuma-asemia. Mitä nopeammin ja salaisemmin hyökkäys voidaan siirtää etempään yhdestä asemasta toiseen, sitä pienempiä vaurioita hyökkääjät kärsivät ja sitä tehokkaammin onnis-

tutaan uusille asemille päästyä omalla tulella vaikuttaa viholliseen. Riippuen vihollisen etäisyydestä ja sen tulen kiivaudesta sekä tehokkuudesta, lähestytään ampumaketjussa vihollista juoksemalla eteenpäin aluksi joukkueittain, sitten osastottain, ryhmittäin ja lopuksi yksittäin; välimatkan supistuessa yhä pienemmäksi on kulettava eteenpäin ryömimällä.

Kuularuiskut sovitetaan etupäässä keskustaan ja toimivat ne kentällä jos on tarpeen kehittää erittäin voimakasta tulta. Erittäin edullisesti voidaan kuularuiskuja käyttää:

- 1) silloin kun on puolustettava viholliselta vallattua asemaa,
- 2) ristitulelle ammuttaessa ja
- 3) pistinhyökkäyksen edellä.

Tykistötulella avustetaan jalkaväen hyökkäystä; siksi on taistelun alkaessa pommitettava etupäässä vihollisen tykistöä ja siten estettävä sitä toimimasta hyökkäävää jalkaväkeä vastaan. Hyökkäävän jalkaväen edettyä tehokkaan kivääritulen kantamalle, tulee tykistön tuli suunnata vihollisen jalkaväkeä vastaan. Raskaan tykistön tuli ohjataan vihollisen tukikohtia hävittämään.

Kun hyökkäävä joukko on ehtinyt tarpeeksi lähelle vihollista, määrätään lopullisesti se vihollisen asemien alue, jota vastaan suunnataan päätävä isku. Taistelevan joukon johtava päällikkö määrää silloin yleisen reservinsä auttamaan ratkaisevassa hyökkäyksessä.

Lopulliseen rynnistykseen lähdön edellä ohjataan mahdollisimman monista tykeistä ammunta sitä vihollisen rintamaaluetta kohti, jolle tahdotaan antaa ratkaiseva isku.

Myöskin toisilla taistelualueilla toimivat joukot ponnistavat samaan aikaan kaikki voimansa ahdistaakseen vihollista heidän toiminta-alueeseen määrätyillä asemilla.

Jalkaväki heittäytyy lopuksi pistinhyökkäykseen, ammuttuaan sitä ennen vihollista lyhyeltä välimatkalta kivääri- ja kuularuiskutulella ja heitettyään sitä käsipommeilla.

Hyökkäys on samaan aikaan suoritettava sivustoilta kuin rintamaltakin, ja jos mahdollista, vihollisen asemilla.

Hyökkäyksen voimat tulee pysyä loppuun saakka heltämättömänä ja päättyä lyödyn vihollisen takaa-ajoon. Valloitetut asemat on säilytettävä.

Seurattaessa väistyvää vihollista, on sitä herkemättä ahdistettava patterien, kiväärien ja kuularuiskujen tulella sekä pistimillä, antamatta viholliselle tilaisuutta pidättyä vastarintaan paikallisten varusteiden suojassa. Tykistön on suunnattava tulensa niille asemille, jotka vielä ovat vihollisen käsissä.

Jos ensimmäisellä hyökkäyksellä ei ole voitu lyödä vihollista, on hyökkäys uudistettava siihen asti että tarkoitettu menestys on saavutettu. Sen

vuoksi tulee jalkaväen epäonnistuneen hyökkäyksen jälkeen pidättäytyä lähelle vihollista varus-tautuakseen toistettuun hvökkäykseen, tykistön lakkaamatta jatkaessa vihollisen pommitusta. Hyökkäys uudistetaan päällikön määräyksestä.

Puolustustaistelu.

Puolustustaisteluun asetutaan silloin kun se päämäärä, johon pyritään, ei ole saavutettavissa hyökkäyksellä. Puolustuksessa on käytettävä eduksi kaikkia keinoja vihollisen tulen tehokkuuden estämiseksi; on pyrittävä vaikuttamaan massentavasti vihollisen itseluottamukseen ja lopuksi siirryttävä hyökkäykseen ja lyötävä vastustaja.

Puolustuskannalle asetuttaessa on johtavan päällikön valittava puolustusasemat, pitäen silmällä niiden sopivaisuutta tehtävän suoritukseen ja arvioiden paikallisten esineitten merkityksen sekä annettava sen mukaiset määräykset puolustustoimintaa varten.

Taistelualueiden päälliköiden tulee perinpohjaisesti tutustua heille uskotun puolustusalueen maanlaatuun ja ominaisuuksiin sekä sen edustalla ja sivuilla olevaan seutuun, määrätä tykistön sijoituspaikat ja reservin asemapaikat, samoin asettaa tähystäjät sivustoille ja taistelukentälle.

Puolustusasemia on vahvistettava kaivamalla rintamalle ja asemien piirin sisäpuolelle juoksu-

hautoja ja rakentamalla hyvin peitettyjä tukikohtia. Kaikki liikuntaesteet taistelupiirin sisäpuolella on poistettava.

Tukikohdiksi sopivat paikalliset esineet on varustettava puolustuskuntoon, rakennettava varsinaisia linnakkeita tai juoksuhautavarusteita siten, että niitä lähestyvää vihollista voi ampuu ristitulella, mutta että ne eivät estäisi puolustajia siirtymästä hyökkäykseen.

Taistelujärjestystä muodostettaissa on pyrittävä saamaan sellaiset asemat, että niistä voi seurata vihollisen liikkeitä niin ettei vihollinen voi huomaamatta päästä hyökkäämään. Jalkaväen tulee toimia juoksuhaudoissa ja varustuksissa; kuularuiskut on asetettava niin että niillä voi ampuu suojelusasemien edustalla olevia läheisiä seutuja, joita pitkin vihollisen on hyökättävä ja keinotekoisien esteitten kohtia sekä sivustoille ristitulella.

Tykistö asetetaan toimimaan *salaisilla* asemillaan, joiden, valinnassa on pidetty silmällä sitä, että niistä voi keskittää tulen tärkeimmille vihollisen tukikohdille ja sen salaisille asemille.

Barrikaaditaistelujen perusteet.

Barrikaaditaistelu eroaa kenttätaistelusta siinä, että viimeainittua taistelua käydään ennakoita määrättyillä ja suunnitelmien mukaisesti varustetuilla asemilla (taistelulinjoille rakennetut juok-

suhaudat, linnakkeet ym. estelaitteet) kun sen sijaan barrikaaditaistelu on eristettyä taistelua kaupungin kaduilla, missä ei ole ennokolta tehtyjä juoksuhautoja ja varustettuja asemia.

Kuten kaikki taistelut, voi barrikaaditaistelukin olla joko puolustus- tai hyökkäystaistelua. Barrikaaditaistelu on puolustustaistelua: 1) silloin kuin taistelijat kaupunkien kaduilla rakentavat barrikaadeja (sulku- ja estelaitteita), kiireessä kokoonpantuja varustuksia, käyttäen siihen kaikkia käsiinsä saamiaan välineitä, kuten telegrafitolppia, telefoonilankoja, rattaita, tynnöreitä, laattikoita, huonekaluja ja yleensä kaikkia mitä kadulta, pihoilta ja rakennuksista on saatavissa. Saadakseen nopeasti muodostettua rivin barrikaadeja, jakaantuvat taistelijat taistelukunniksi eri kaduille työskentelemään ja katkaisevat kaiken katuliikenteen saadakseen tarpeellisen liikuntavapauden.

a) Sen tapauksen varalle, että ensimmäisistä barrikaadeista olisi peräännyttävä, rakennetaan määrätuille kaduille taemmaksi vielä muutamia barrikaadeja, joiden suojaan voidaan siirtyä jatkamaan taistelua.

Huomautus: Barrikaadit on niin rakennettava, että niistä perääntymisen voi suorittaa järjestelmällisesti, joutumatta seuraavaan barrikaadiin siirryttäessä suojaattomaksi vihollista vastaan; ennen muuta on huolehdittava, ettei viholl-

ltnen pääse kiertämään selkäpuolelle tai huonosti valitun aseman taikka puutteellisesti kokoonpan-
tujen barrikaadien takia saa tilaisuutta ampua
ristitulella.

b) Barrikaadina voi olla myöskin jokainen puutalo ja vielä edullisemmin kivirakennus, jonka akkunoista, ilmanvaihtoluukuista ja muista au-
koista voidaan puolustautua ampumalla vihollista ja tuottamalla sille suurta tuhoa. Sellaiseksi so-
veltuu paraiten kadun kulmauksessa oleva talo, josta voi ampua kahdelle jopa joskus kol-
mellekin suunnalle. Suunnaton merkitys on täl-
löin kuularuiskuilla, kun ne voidaan asettaa ta-
lon kulmaukseen siten, että voidaan ristitulella pyyhkiä pitkin katuja. Kuularuiskuilla, kivää-
reillä ja revolveireilla ampujia ei ole määrättävä ampumaan talojen katoilta kaduille pääasiassa kahdesta syystä:

- 1) niitä ei siellä voida hyvin suojata;
- 2) sellaisesta paikasta on vaikea perääntyä.

Hyökkäystoiminnassa kaduilla barrikaadeja vastaan ei ole mahdollisuutta järjestää taisteluketjuja samalla tavoin kuin kenttätaistelussa, lii-
kunnan kun tulee tapahtua ahtaissa katurajoissa, käyttäen hyväksi ainoastaan niitä turvaamiskei-
noja mitä katujen kulmaukset ja muut esineet saattavat tarjota.

Pääasia barrikaadeja vastaan hyökätessä on saada nopeasti selko puolustajain asemista ja

osata oikein jakaa hyökkäävien joukkojen voimat valtakatujen hallitsemiseksi. Ryhdyttäessä hyökkäykseen barrikadeja vastaan on:

1) Jaettava hyökkäävä joukko kolmeen osaan, joista yksi on samanvoimainen kuin toiset kaksi yhteensä; voimakkaampi osasto saa tehtäväkseen ahdistaa barrikaadia suoraan pääkadulta. Toiset kaksi osastoa siirtyvät yksi kummallekin samansuuntaiselle viereiselle kylkikadulla, tukien sivulta käsin pääjoukon toimintaa.

2) Tärkeimpänä tehtävänä mainituilla kahdella kylkijoukolla on koettaa nopeasti sivuka-tuja myöten tunkeutua pääkadun barrikaadia puolustavain selkäpuolelle. Tällöin on kuitenkin muistettava, että kylkijoukkojen tulee jättää jälkeensä yhteyttä pitämään ja reservivoimaksi riittävä vartioketju.

3) Jos pääjoukko tahtoo mahdollisimman vähillä tappioilla ja pitemmittä viivytytyksittä päästä tunkeutumaan barrikaadille, on välttämätöntä saada keveätä tykistöä, kuularuiskuja, käsipommeja ja kranaatteja; viimeainituja on kuitenkin käytettävä ainoastaan äärimmäisenä keinona.

Huomautus: Parhain taisteluväline barrikaadeja vastaan kaduilla on panssariauto, jonka avulla nopeimmin ja vähemmillä tappioilla hyökkääjille voi lyödä hajalle katusulut.

Luokkatoverien antautuminen luokkasodassa.

Varsinainen kapitalistiluokka on vähälukui-
nen. Se ei omin voimin kykene työväestöä vas-
taan taistelemaan. Sen vuoksi kapitalistit pa-
koittavat työläisiä armeijoihinsa. Ne tahtovat
työväestöllä ei ainoastaan elättää itsensä komeissa
palatseissa, vaan myöskin työväen omilla mie-
hillä murhauttaa ne, jotka uskaltavat ase kä-
dessä nousta vapauttamaan työläisluokkaa kapi-
talismin kiduttavasta ja murhaavasta orjuudesta.

Tämä on luokkasodassa aina otettava huo-
mioon.

Jokaisen porvariston armeijassa olevan työ-
läisen tulee ryhtyä toisten saman asemaan jou-
tuneitten toveriensa kanssa neuvottelemaan siitä
mitenkä paraiten voisivat auttaa kapitalistien ar-
meijan tuhoamista.

Ennen taistelujen alkamista *ei työväen mies-
ten ole armeijasta poistuttava*. Heidän on päin-
vastoin pysyttävä paikallaan ja koetettava oppia
taitaviksi aseiden käyttäjiksi. Samalla on salai-
sesti valistettava toisia tovereita ja yhdessä so-
vittava siitä miten silloin voidaan porvaristolle
uskollinen armeijan osa ja sen upseerit tuhota
tai vangita, kun työväen oma armeija on lähte-
nyt vallankumoustaisteluun. Jos luotetta työ-
väenainees on enemmistönä porvariston armei-
jassa taikka muuten olosuhteet ovat suotuisat,
on *äkkiä ja salaisesti* noustava taisteluun up-

seereita ja kapitalisteille uskollista miehistöä vastaan ja kukistettava ne. Sen jälkeen tulee kokonaisena armeijana tai sen osana siirtyä työväen armeijan rinnalle porvariston lopullista kukistamista varten koko maassa. Ellei tuolla tavoin voida porvariston armeijaa tai jotain sen osaa kukistaa, on uskollisten työväen miesten taistelutoiminnan alettua paettava porvariston armeijasta työväestön armeijan riveihin. Se voi tapahtua joko yksittäin tai joukottain.

Antautumistarkoituksessa lähestyttäessä työväen armeijan etuvartijoita tai rintama, on kuljettava *oikea käsi ylös kohotettuna, kiväärin riippuessa kantohihnasta oikealla olkapäällä.*

Joukossa lähestyttäessä on koko joukon *ehdottomasti kulettava suljetuissa riveissä* ja yhtenä joukkona. Ampumaketjuna ja hajotetun rintaman muodossa ei lähestymistä voida sallia.

Kun työväen armeijan puolelta komennetaan seisomaan ja riisumaan aseet, ehkäpä päällysvaatteetkin selvyuden saamiseksi siitä, että lähestyjät eivät salassa kannä käsipommeja vaatteidensa alla, on käskyä kohta empimättä noudatettava, samoin muitakin määräyksiä, vaikka komentajaa ei näkyisikään.

Jos oman luokkansa armeijan puolelle siirtyjä näin menettelee, *saa hän olla vakuutettu siitä, että häntä ei ammuta eikä millään tavoin loukata.*

Tällaista määrättyä menettelyä on noudatettava sen vuoksi, että työväen armeijan puolelta voitaisiin olla varmoja siitä, että lähestyjät saapuvat rehellisessä antautumistarkoituksessa eivätkä urkintaa harjoittamaan taikka yrittämään petollista hyökkäystä.

Jokaisen toverin, sekä porvariston armeijaan joutuneen että työväen armeijan riveissa olevan, on noudatettava näitä ohjeita.

Sissitoiminnasta.

(V. N. Klembovskyn mukaan.)

1. Jalkaväen osanotto ja merkitys sissitoiminnassa.

Miltei aina sissit saavuttavat menestyksen yrityksissään sen moraalisen ylivoiman nojalla, joka johtuu äkillisestä ilmaantumisesta ja päällekkäisyydestä, eikä lukumääränsä suuremmuudella viholliseen verrattuna. Äkillisyys taas johtuu liikkeiden nopeudesta. Tämä todentaa, että sissisodan käynti luonteeltaan kuuluisi enemmän ratsuväen tehtäviin. Mutta sopii se jalkaväelle.

kin. *) Vuorisissa ja hyvin epätasaisissa maissa voidaan, kun ratsuväkeä on vähän tai kun se ei ole tarkoituksenmukaisesti asetettu ja sissisodankäyntiin valmistettu, käyttää näihin tehtäviin jalkaväkeä; joissakin tapauksissa voi jalkaväki käydä sissisotaa rinnan ratsuväen kanssa.

Viime vuosisadan sotahistoria on rikas erikoisesti jälkiväen sissitoiminnan näytteistä.

Saksalaisilla tapaamme näytteen jalkaväen onnistuneesti suorittamasta päällekkäisyydestä kenraali Chanzyn ja prinssi Friedrich-Karlin armeijain kesken käydyn kolmipäiväisen taistelun kestäessä Le Mensin luona. Tammikuun 10 ja 11 päivän välisenä yönä v. 1871 ilmaantui ranskalaisten armeijan oikean sivustan ohi tunkeutunut sissijoukkue, johon kuului 30 jääkäriä ja 7 pioneeriä, rataosalle Le Mens—Tours, hävitti siitä vähäisen alueen ja palasi 11:n päivän aamuksi omien joukkojensa luo suoritettuaan yön kuluessa lähes 38 virstan matkan melkein kyyvärin paksuudelta lumen peittämiä kehoja teitä pitkin; on mainittava, että 10:n päivän aamulla nämä miehet jo olivat armeijakuntansa mukana tehneet noin 15 virstaa matkaa ja että 11:tenä päivänä, hyökkäyksen jälkeen he jatkoivat liikehtimistään niin että lähes 30 tunnin ajalla tulivat he tehneeksi matkaa noin 65 virs-

*) Talvisin voivat sissit myös sopivasti liikkua sukilla.

taa. Tämän hyökkäyksen tulosten arvioimiseksi riittänee, kun sanotaan, että rikottu rautatie ja sähkölennätin pitivät kenr. Chanzyn yhteydessä Toursista käsin sotatoimia johtaneen väliaikaisen hallituksen kanssa ja Dijonin luo keskittyneen Garibaldin armeijan kanssa.

Ylläkerrottu esimerkki osoittaa jalkaväen kykeneväisyyden sissisodankäyntiin. Tosin jalkaväetä puuttuu ratsuväen liikkumisnopeus; mutta se sensijaan helpommin mukantuu seutuun ja voi paremmin salata itseään vihollisen huomiolta, josta seikasta on etua äkillisen hyökkäyksen tekoon. Toiselta puolen ei jalkaväen sissijoukkueen tarvitse pelätä vihollisen saarrettavaksi joutumistaan: keveästi varustettuna ja käyntiin tottuneena se vaivatta välttää sitä vastaan lähetetyn jalkaväkiosaston; vieläkin vähemmän pelottaa sitä ratsuväki, koska kaikkialla voi tavata paikallisia esteitä, jotka joko kokonaan pysäyttävät sen tai pakoittavat sen astumaan alas hevosen selästä; tällöin jäävät askel askeleelta perääntyvät sissit kiinnisaamatta ratsumiehiltä, joilla selkäpuolella on hevotensa kanssa kyllin tekemistä; pimeään tullen jalkaväki kokonaan luiskahtaa ratsumiesten käsistä.

Suorittaessaan hyökkäyksiä ja vakoiluretkiä on jalkaväellä samat tarkoitukset kuin ratsuväelläkin ja pyrkii se samoihin tuloksiin, s.o. vihollisen uuvuttamiseen, sen liikehtimisen hidas-

tuttamiseen, sen heikentämiseen rintamalla joukkojen siirron vuoksi selkäpuolelle j.n.e. Mutta jalkaväen pienemmän liikkumismahdollisuuden mukaisesti rajoittuvat sen saavuttamat tulokset, lukuunottamatta vähäisiä poikkeuksia, pienemiksi kuin ratsuväen sissitoiminnan tulokset; ne vähemmän vaikeuttavat vihollisen pääsotatoimia. Tällainen johtopäätös koskee erikoisesti päällekkarkauksia, koska jalkaväki ei tietenkään voi suorittaa koko vihollisarmeijan kiertoja. Vain silloin kun *paikallinen väestö on aktiivisesti apuna*, kun vihollisarmeijan sijoitus on soukka eikä myöskään syväle pistävä, läpäisee vähäinen jalkaväkiosasto kenties vihollisen selkäpuolen; mutta tässäkin poikkeustapauksessa se tulee hyökkäämään verrattain hitaasti ja yhtä hitaasti antamaan iskuja viholliselle.

2. Jalkaväen sissiosaston voima, kokoonpano ja varustaminen.

Jalkaväen sissijoukon voima riippuu, samoin kuin ratsuväenkin, sille annetun tehtävän tärkeydestä ja vihollisen selkäpuolen turvaamisen lujuudesta. Mutta sen salaisuus ja liikehtimisnopeus vähenevät suhteellisesti osaston suuretessa; jalkaväen nopeus jo itsestään on vähäinen, jota voi korvata liikunnan salaamisella. Tämä käsitys suoranaisesti johtaa meidät siihen, että jalkaväen sissijoukkojen tulee olla miesluvultaan

vähäisiä. »Parhaimmat sissijoukot ovat aina vähälukuisia», sanoo kenr. Levalle. »Haluten lisätä niitten toimintaa alettiin suurentaa niitten lukua, mutta päästiin aivan vastakkaiseen tulokseen. Tällainen johtopäätös oli loogillisesti selvä ilman kokeilua käytännössä.»

Sopivin luku jalkaväen sissiosastoille, joita käytetään vakoiluun, on muutamasta kymmenestä tukanteen mieheen. Vy. 1870—1871 oli eräissä osastoissa 1,200—1,300 miestä; mutta kullakin vakoiluretkellä oli mukana yain 300—400 miestä. Päällekarkauksia varten voi osastoissa olla muutamasta sadasta miehestä aina 2,000 meheen (noin 2—3 pataljoona).

Sissitoiminta vaatii jalkaväen sissiltä sellaista erikoista valmistelua, älykkyyttä, taitavuutta ja kestävyyttä, jollaista harvalla rintamasotilaalla jalkaväessä yleensä on. Tämän vuoksi on pienet sissiosastot muodostettava valituista miehistä, jotka aikaisemmin vastaavilla harjoituksilla on valmistettu sota-aikana suorittamaan erinäisiä erittäin vaaranalaisia ja henkilökohtaista neuvokkaisuutta kysyviä tehtäviä. Mitä suurempi sissijoukko on, sitä vähemmän välttämätöntä on sen valikoiminen valiomiehistä, koska suuressa joukossa henkilökohtaiset kyvyt ja valmistus ovat toisarvoisia.

Jalkaväen tulen voima ja jalkaväen kyky itsenäisen hyökkäys- ja puolustustaisteluun tekevät sille, pikemmin kuin ratsuväelle, mahdoli-

seksi toimia ilman tykistön apua; sitäpaitsi kaikkein keveimpiä tykkejäkään ei voi kuljettaa joka paikkaan, missä jalkaväki läpäisee. Tämän vuoksi vakoilua varten oleviin sissiosastoihin on parasta olla määräämättä tykistöä. Tykistöä voi olla (1,000 miestä kohti korkeintaan 4 tykkiä) ainoastaan päällekkarkauksissa, jolloin tilanteen vuoksi tykistön apu on välttämätön yrityksen lopullisen päämäärän saavuttamiseksi. Sangen edullista olisi tällöin, jos tykkejä voi kuletaa taakkoina (vuoristotykkejä).

Koska jalkaväki ei sovellu suorittamaan pitempiä tiedusteluretkiä, tekee tämä seikka toivottavaksi, että sissijoukkueeseen liitetään muutamia ratsuväkiosastoja. Nämä on silloin käsitettävä tiedusteluun tarvittaviksi eikä taisteluvoimana käytettäväksi. Ratsuväen liittäminen jalkaväen sissiosastoon taisteluvoiman lisäämiseksi ei sovi, sillä tässä suhteessa suoritettavat yritykset ovat melkein aina osoittaneet tällaisen toimenpiteen turhaksi. Onhan se käsitettävissäkin: joko ratsuväki tulee seuraamaan liikkeissään jalkaväkeä ja jättää käyttämättä hyväkseen sille ominaista nopeutta' joka on niin kallisarvoista juuri sisseille'; tahi jalkaväki jää jälelle ja voi vain tukea ratsuväkeä silloin kun tämä perääntyy, eikä siis suorita sissijoukon tehtäviä.

Keveät tamineet — siinä on jalkaväen sissijoukkueitten menestyksen pääehto. Päällekar-

kausten aikana, jotka ovat verrattain lyhytaikaisia, kuuluu sotilaan varustukseen: käärölle pantu päällystakki, hyvä varasto patrooneja, kiväärin puhdistusvälineet ja vallitustyökalusto; koko kantamuksen paino kiväärin, puvun ja alusvaatteitten kanssa on noin 73 naulaa. Köyhässä seudussa, jossa väestö suhtautuu sissirekeilijään vihamielisesti, voidaan tähän lisätä 2—3 päivän muona.

Pitemmän aikaa vihollisen selkäpuolella kestäväillä vakoiluretkillä on tähän lisättävä: joukkueen varustukseen täysiluku patrooneja (taakoissa); yksityisten miesten varustamiseksi muuttoalusvaatteita sekä itsensä puhtaana ja siistinä pitämistä varten tarvittavat pikkuesineet, jonkun verran teettä, sokeria ja kattila.

3. Liikkumisnopeus.

Laskemalla, että keveästi varustettuna ja kestäviin liikehtimisiin valmistettuna voi sissijoukkue suorittaa 5 km. matkan tunnissa, saamme keskimääräisen päivämarssin pituuden määrättyä. Yöpymiseen, jonka ohella keitetetään ruoka tai hankitaan sitä seutukunnan asukkailta, menee 10 tuntia (todellisuudessa jää nukkumiseen 7—8 tuntia); suureen levähdykseen kolme tuntia (tai kaksi puolentoista tunnin pituista levähdystä); kahdeksaan kymmenen minuuttia kestävään (joka tunnin päästä) pienempään levähdykseen yhteensä

yksi tunti 20 min.; marssiin jää vuorokaudesta 9 tuntia 40 min., jolla ajalla siis suoriutuu 48 km. Pienemmille juokkueille, joissa on keveästi varustettuja ja marssiin tottuneita miehiä, ovat tämänkaltaiset päivämarssit täysin mahdollisia.

Kenraali Levalle esittää tällaista liikkumistapaa: viisi tuntia marssimista klo 3:sta a.p.—klo 8:aan a.p. = 25 ja puoli km. (laskien tuntia kohti levähdyksineen noin 5 km.); tunnin kestävä levähdys klo 8:sta—9:ään a.p.; kolme tuntia marssiin klo 9:stä—12:nteen päivällä = 15 km. nelituntinen levähdys puolipäivästä klo 4:ään i.p.; yhden tunnin 35 min. kestävä marssi klo 4:stä klo 5:teen 35 min. i.p. = 7 ja puoli km.; siis: 9 tuntia 35 min. marssia, 5 tuntia levähdyksiä, 9 t. 25 min. yöpymiseen; päivämatalka — 48 km.

Tällainen on keskimäärä. Kehnoilla teillä ja huonolla säällä on päivämatalka pienempi. Mutta jos olosuhteet vaativat, voivat sissit suorittaa aina 60—65 km. vuorokaudessa, kuten osoittavat seuraavat kaksi Algerissa v. 1881 suoritettua sissiretkettä. Eversti Krusen kuusi komppaniaa käsittävä kolonna lähdettyään liikkeelle puolen yön aikana 18 p:nä marraskunta pysähtyi yöpymään klo 3,45 min. iltapäivällä suoritettuaan kehoja teitä 61 km. matkan 15 ja kolmeneljättäosaa tunnissa; kymmenen minuuttia kestäviä levähdyksiä oli jokaisen poulentoista tunnin kuluttua;

suurempia levähdyksiä oli kaksi, toinen tunnin kestävä kahvikeittoineen, toinen, 2 ja puoli tuntia pitkä soppakeittoineen. Klo 6 ajoissa illalla kolonna lähti kenttäleiriltä ja yhden tunnin kuluessa suoritti vielä viisi kilom. Kaikkiaan tuli matkattua 65 km. 19 tunnin ajalla. Miehillä oli mukanaan 78 patroonaa kullakin, päivän annos korppuja ja kolmeksi päiväksi kahvia ja sokeria. Joulukuun 12 pnä suoritti sama kolonna toisen retken; matkalla jakaantui se kahteen yhtä suureen joukkueeseen; tällöin kolme komppaniaa zuaveja suoritti 66 km. 14 tunnissa ja kolme komppaniaa tarkka-ampujia 56 ja puoli km. 15 tunnissa. Matkalla ollessa satoi lunta ja puhalsi viima tuuli.

Toisinaan voivat jalkaväen sissijoukkueet matkan jouduttamiseksi käyttää hevosia niin, että neljä miestä tulee yksiin ajopeleihin. Päivämatka voi tällöin nousta 65—70 km. (hevosia on puolimatassa vaihdettava); yöpymiseen jää noin 10—12 tuntia. Tätä tapaa voivat käyttää kuitenkin vain pienet joukkueet, kun riittävästi ajopelejä ja hevosia on tarjona sekä seudun väestön osoittaessa myölatuntoa joukkuetta kohtaan. Tällä liikkumistavalla on kaksi epämuikavuutta:

- 1) on vaikea pitää retkeä salassa ja
- 2) hevoskyydillä voidaan kulkea vain teitä pitkin, kun taas retken salassa pitäminen vaatii

useimmin kokonaan syrjäpaikkojen kautta liikumista.

Kuvaavana esimerkkinä sissijoukkueen kulettamisesta hevoskyydillä on n.k. Tannin retki. Vuonna 1848 tanskalaisten herruutta vastaan nousseen Schleswieg-Hollsteinin kapinan aikana siirtyi kenraali Wrangelin liittolaisarmeijakunta toukokuun lopulla Alsen saarelle; tanskalaisten päävoimat pitivät hallussaan Gaptrupia etujoukkojen ollessa Apenrodessa. 400 jalkamiestä käsittävän sissijoukkueen päällikkö majuri Tann päätti tällöin tehdä hyökkäyksen tanskalaisia vastaan näitten selkäpuolelle. Istutettuaan miehet sataan keyyeeseen ajopeliin hän läksi liikkeelle läntistä Okeweg rantatietä Ligunin kautta ja päästyään siten oikean sivustan joukkojen selkäpuolelle yllätti ne aivan äkkiarvaamatta. Valmistettuaan hyökkäystä voimakkaalla tulella sissit syöksyivät pistintaisteluun; muutama eskadroona tanskalaisia husaareita yritti kyllä pysäyttää vihollista, mutta ajopelien takaa heitä vastaan kohdistuneen voimakkaan tulen vuoksi olivat pakoitettut perääntymään. Tämän jälkeen tekivät sissit hyökkäyksen esille työnnettyä neljän tykin patteria vastaan, valtasivat kaksi tykkiä ja ottivat muutamia vankeja. Ensi hämmästyksestä toinnuttuaan alkoivat tanskalaiset kuitenkin saada varajoukkoja apuun. Tällöin perääntyi Tann sotasaaliineen suurta valtatieta

Apenrodiin, pysähtyi ja linnoittautui sinne. V. 1812 kuletutti kenr. majuri Seslovin joskus jääkäreitään talonpoikaisilla hevosilla; samoin amerikkalaiset vuosina 1861—1865. Vähemmän liikumisen nopeutta lisäävänä, kuin miesten voimia säästävänä on tämä tapa edellistä parempi, mutta aiheuttaa paljon vaikeuksia hevosten saannissa ja sen vuoksi on harvemmin sitä käytetty.

4. Sissitoiminnan erikoistapoja.

Siirtyen jalkaväen sissitoiminnan taktilliseen puoleen tulee huomauttaa, että jalkaväen ja ratsuväen päällekkäysten ja vakoilun suorittamistavat yleispiirteisesti ovat samallaisia; eroavaisuudet yksityisseikoissa johtuu näitten kahden aselajin liikkumisnopeuden erilaisuudesta. Py-sähdymme tarkemmin vain eroavaisuuksiin.

Säilyttäen hankkeensa salassa, johtaa vihollista harhaan väärrien huhujen levittämällä liikkuu osaston tai joukkueen päällikkö päämääräänsä kohti syrjäiteitä, joskus kokonaan metsiä ja rotkoja pitkin tyysten vältellen asuttuja seutuja. Yleensä noudattaa jalkamies sissi salaperäisyyteensä nähden samoja käytännön opettamia ohjeita kuin ratsumies-sissikin. Vain yksi ohje ei sovi ollenkaan jalkaväen sissiosastolle, nim. miesten lähettäminen valeliikehdykseen tarkoituksella johtaa vihollinen harhaan sissijoukon retken suunnan suhteen. Jalkaväen sissiosastot

ovat aina siksi vähäisiä, että valeliikehdystä suorittavien patrullien ja joukkueitten lähettäminen heikentäisi varsinaista osastoa liian paljon. Tuskinpa sitä paitsi valeliikehdys johtaisi tarkoitukseensa: hitaan liikkumisen vuoksi ei lähetetty joukkue aikanaan ennätä paljastaa itseään tarvittavan matkan päässä oman osastonsa matkasuunnasta. Tämäntapainen liike on pikemmin sopiva ennen päällekkarkaukseen tai vakoiluun lähtöä kuin näitten suorittamisen aikana, koska ensinmainitussa tepauksessa valeliikehtimiseen määrätty joukkue voidaan lähettää matkalle hyvissä ajoissa.

Salatakseen kulkunsa suorittavat jalkaväen osastot retkensä usein öisin, koska jalkaväkeä retkeily yöllä vähemmän uuvuttaa kuin ratsuväkeä ja vähemmän myöskin haittaa edellisen kulkunopeutta. Avonaisille paikoin, vihollisen valtaamalla alueella ja erittäinkin väestön suhtautuessa vihamielisesti sisseihin on yöllä liikkumista pidettävä edullisempanakin kuin päivällä liikkumista.

Retkeään turvatakseen lähettää pataljoonaa suurempi sissiosasto liikkeelle vähäisen etujoukon ja sivustajoukot, joista muodostuu patrullimiesten ketju. Kun näitten joukkueitten tarkoituksena on ainoastaan saada hyvissä ajoissa tieto vihollisesta ja tiedottaa tästä omalle osastolleen ja vihollisen äkkiarvaamatta ilmaantu-

essa — pidättää sitä noin 15—20 minuuttia, jotta päävoimat ehtivät vetäytyä syrjään 1—2 km. päähän niin riittää, kun kullekin suunnalle lähetetään yksi joukko (etujoukko voi olla puolenkin komppanian suuruinen); tällä tavoin järjestettynä ei suojajoukkojen luku tule neljättä osaa suuremmaksi kaikista voimista. Pataljoonan tai sitä pienemmän joukon ollessa retkellä ovat sivustajoukkueet ja vieläpä jälkijoukokin tarpeettomia ja käytetään niitten asemasta patrulleja (ellei vaan näiltä suunnilta uhkaa suurin vaara); sama on asianlaita kun paikka ei ole aukea eikä tasainen, riippumatta osaston suuruudesta. Pienet osastot ympäröidään kaikilta puolin patrulleilla. Piemeinä öinä poistetaan sivustajoukkueet ja patrullit, koska ne eivät mitään näkisi ja voisivat vain eksyä tieltä. Suojajoukkueitten etäisyys riippuu paikan luonteesta ja vuorokauden ajasta. Se vaihtelee neljännes virstan ja yhden virstan välillä.

Siinä tapauksessa, että joku suojajoukkue joutuu otteluun vihollisen kanssa, on sen uhrauduttava sissiosaston suojaksi. Tässä tarkoituksessa se kiinnittää vihollisen huomiota puoleensa, houkuttelee sitä mukaansa syrjään osastonsa matkasuunnasta ja kun lasketun ajan mukaan olisi viimeksimainitun pitänyt ennättää kätkeytyä — se nopeasti lähtee perääntymään pyrkien päästä eroon takaa-ajajistaan. Harvoin onnistuu

tämän joukkueen enään tavoittaa osastoaan, vaan sen tulee salaa pyrkiä armeijansa luo; mutta vakoilua suorittaessa — asemapaikkaansa, jossa sen tulee odottaa osastonsa paluuta. Tutuilla seuduilla ja paikkakunnan väestön myötätuntoisesti suhtautuessa voi perääntymisen suorittaa kukin mies yksitellen tai pikkuryhmissä, mikä suuresti vaikeuttaa vihollisen seuraamista. Jos kyseessä on vihollisen ratsuväki, voidaan hajaan-tua vasta suljetun paikan (metsä, pensaikka, kyläkunta) saavutettua.

Jalkaväen sissiosaston yöpymissijoitus on sama kuin ratsuväelläkin, mutta suojatoimenpiteet järjestetään suunnilleen puolta lähemmäksi.

Jos päällekkäyksien tai vakoilun lopullista päämäärää saavuttaakseen sissit eivät voi välttää taistelua vihollisen kanssa, on heidän koettava antaa iskulleen äkillisen tai väijyksistä tehdyn hyökkäyksen luonne riippuen siitä, onko vihollinen asemillaan vai liikkeessä. Hyökkäystä ennen suorittavat muutamat taitavimmat miehet tiedustelun joka suunnalta: he koettavat lähestyä niin paljon kuin mahdollista vihollisen asemia, milloin ryömien, milloin sopivien paikkojen suojassa kulkien. Jos vihollinen ei ole liian voimakas tai jos se on vähemmän valpas, taisteluun valmistumaton — on hyökkäys heti tehtävä; päinvastaisessa tapauksessa parempi siirtää yöksi. Jalkaväen sissi, joka ei ole riip-

puvainen hevosesta eikä seudusta, useammin suorittaa hyökkäyksensä yöllä kuin retsuväki. Yleensä on yöllisessä hyökkäyksessä vältettävä ammuntaa ja työskenneltävä pistimellä; se tekee voimakkaan moraalisen vaikutuksen viholliseen joka avaa epäsäännöllisen ja vaarattoman tulen mikä vain paljastaa sen sijoituksen. Vain niissä tapauksissa, kun vihollisen valppaus ja ylivoimaisuus aiheuttavat sissiosaston päällikön ennen hyökkäystä toimeenpanemaan valeliikehdyksen, voi osa sisseistä avata siksi aikaa tulen rintamalta, kunnes toinen suurempi osa kiertää vihollisen sivustan pistinhyökkäystä varten. Tulta on sopiva käyttää kun tahdotaan hermostuttaa vihollista. Pienten sissiosastojen yöllinen toiminta voi kovin uuvuttaa vihollisen. Englannin armeijassa Krimin sodan aikana palvelut kenr. Fitschmeyer kertoo tästä seuraavaa: »Monasti tällä tavoin hermostutettiin meitä Krimillä ampumalla rintamalla meitä vastaan muutamia laukauksia ja me tuntikausia ja enemmänkin odotimme emmekä käsittäneet, mitä oli tulossa. Miesten yörauha oli rikottu melkein kokonaan. Nämä kyllä olivat yksinäisiä tapauksia eikä yhdelläkään niistä ollut säännöllisen hyökkäyksen luonnetta. Siinä tapauksessa, jos ne olisivat kehittyneet yöllisiksi hyökkäyksiksi, olisivat ne uuvuttaneet meidät kamalasti.»

Päivähyökkäyksissä ei sissien tule innostua

liikoja ampumaan kuvitellen tultaan ylen tehokkaaksi, vaan nopeasti pyrittävä käsikämmään vihollisen kanssa, ennenkuin tämä ehtii järjestää ja lujittaa asemaansa.

Jos sissiosaston miesluku sallii, on vihollista vastaan hyökkäys tehtävä useammalta eri suunnalta, jotta saataisi perääntymistä siltä katkaistua. Jalkaväen vähäisen liikkumisnopeuden vuoksi ei vihollista seurata, vaan rajoitutaan valeliikehdykseen lähettämällä perääntyviä seuraamaan kilometrin kahden päähän pienoinen joukko-osasto.

Vielä on mainittava, että jalkaväen vakoiluretkillä on sen asemapaikalla jonkun verran toisellainen merkitys kuin ratsuväkeen nähden: se ei ole vain levähdys- ja joukkueen järjestämispaikka, ampuma- ja muitten tarvikkeitten säilytyspaikka, sairaitten huoltola, vaan samalla tukikohta, johon vihollisen ahdistama jalkaväen joukkue perääntyy ja jossa se käyttäen hyväkseen kykyään puolustautua asemapaikalla (mihin ei kykene ratsuväki) lujasti linnoittautuu, kunnes sille ehtii saapua lisämiehistöä liikkuvasta reservistä. Tällaisen tapauksen varalta on asema-aiikka saatettava puolustuskuntoon (metsään on rakennettava etumurros, asutussa paikassa esteillä sulettava kaikki päätiet j.n.e.)

Mitä sitten tulee kurinpidollisiin toimiin, vankeihin ja sotasaaliiseen, osaston elannon ja sai-

raiten hoitoon sekä yhteyteen armeijansa kanssa noudattavat jalkaväen sissit samoja määräyksiä kuin ratsuväkikin.

Päällekkäusretkiltä ja vakoilumatkoilta palaamisjärjestys selviää riittävästi eteenpäin liikumista koskevasta kuvauksesta.

Sotilassäädökset.

Sotilassäädökset sisältävät sotilaan velvollisuudet sekä rangastukset velvollisuuksien rikkomisesta.

Uskollisuus vallankumoukselle ja kuuliaisuus esimiehiä kohtaan ovat sotilaan parhaita ominaisuuksia. Vallankumouksellinen vakaumus velvoittaa hänet aina olemaan valmis taisteluun sekä rohkea itse taistelussa. Ollen rohkea ja pelkäämätön vihollisen edessä voi hän suorittaa urotöitä, joilla on ratkaiseva merkitys lukuisien toverien kohtaloon sekä taistelun tuloksiin nähden. Yhtä tärkeä on myös siveellinen ja kunniallinen käyttäytyminen sekä palveluksessa että sen ulkopuolella niin hyvin omia tovereita kuin vieraita kohtaan.

Uskollinen on se sotilas, joka pitää valansa kuolemaan saakka sekä puolustaa vallankumousta vilpittömällä uskollisuudella. Hänen on täytettävä omantunnontarkasti kaikki velvollisuutensa, oli ne hänen mielestään kuinka vähä-

pätöisiä tahansa, silloinkin, kun esimiehen silmä ei ole hänen toimiaan valvomassa.

Ainoastaan sellainen sotilas on valmis sotaan, joka helposti voi kestää suuria rasituksia, tuntee tarkoin tehtävänsä sekä hyvin osaa käyttää asettaan.

Paljaalla valmiudella ei kuitenkaan tulla pitkälle, jos rohkeutta ja urhollisuutta puuttuu. Jokainen voi vaaran uhatessa vapista, mutta tahdonvoimalla sekä kunnian- ja velvollisuudentunnolla on pelko lannistettava. Voimistelu, ja urkeilu ovat tätä varten erittäin karaisevia harjoituksia.

Kuolemaa halveksuen on sotilaan hyökkäyksessä seurattava johtajaansa ja puolustuksessa pysyttävä hänen rinnallaan. Jos hän sen tekee, on hän urhoollinen. Hän ei milloinkaan joudu haavoittumattomana vihollisen käsiin, vaan antaa mieluummin elämänsä kuin luopuu kunniastaan ja joutuu häpeään.

Rohkeuden ja urhoollisuuden vastakohtia ovat heikkous ja pelkuruus. Sotilaan ominaisuuksiksi ovat ne kunniaattomia. Ei koskaan saa henkilökohtaiseen vaaraan joutumisen pelko estää velvollisuuksien sääntöjenmukaista täyttämistä. Ainoastaan pelko saattaa jonkun haavoittumattoman pysymään toimettona taistelevan rintaman takana, ilman erikoista komentoa kulettamaan taistelukentältä haavoittuneita

tai muuten jonkun tekosyyn nojalla lähtemään taistelusta.

Kaikki edellämanitut hyvät ominaisuudet eivät kuitenkaan hyödyttäisi joukkoa tai sotilasta, jos kuuliaisuutta ja tottelvaisuutta puuttuisi.

Kuuliaisuus on ehdotonta esimiesten käskyjen ja määräysten noudattamista sekä täsmällistä sotilasäädösten ja esimiesten määräämän järjestyksen seuraamista. Sillä kuinkapa voitaisiin muutoin johtaa niitä valtavia ihmismääriä, jollaisia nykyajan armeijat ovat, yhtenäisen suunnitelman mukaan yhtenäisiin, etukäteen määrättyihin tarkoituksiin, ellei jokainen omasta puolestaan tottelisi täsmälleen esimiesten käskyjä. Ainoastaan sellainen armeija, jossa vallitsee rauhtainen miekuri, voi taitavan johtajan avulla saavuttaa voiton. Kuri muodostaa armeijan tukipylväät, se on edellytyksenä jokaiselle menestykselliselle ritykselle.

Sotilaan täytyy silloinkin totella, kun hän luulee, että hänelle tehdään väärin tahi että annettu käsky ei vastaa tarkoitustaan.

Tottelemisen täytyy tapahtua ilolla, ei rangaistuksen pelosta. Sen täytyy tapahtua siinä varmassa vakaumuksessa, että totteleminen on välttämätöntä, että se tapahtuu yhteisen hyvän vuoksi sekä, että tottelemattomuus voi tuottaa tovereille paljon onnettomuutta.

Jos jokainen yksityinen sotilas suorittaa ilolla ja velvollisuudentunnolla hänelle annetut käskyt ja määräykset, vallitsee hyvä sotilaallinen henki.

Lippuvala.

Punakaartin sotilas on liittynyt kaartiin vapaaehtoisesti oman vallankumouksellisen vakauksensa ja taitateluhaluja johdosta. Hän sitoutuu samalla vapaasta tahdostaan alistumaan yhteiskunnan ja järjestyksen alaiseksi. Tämän vapaaehtoisen sitoumuksen jokainen kaartilainen antaa tekemällä *lippuvalan*.

Lippuvalan muoto on seuraava:

Minä N. N. sitoudun ehdottomalla uskollisuudella taistelemaan Suomen köyhälistön vallankumouksen voittoon saattamiseksi. Alistun kuriin, noudatan sotilassäädöksiä, vaikenen ehdottomasti tietooni tulevien sotilassalaisuuksien johdosta. Tunustan itseäni ehdottomasti sitovaksi lain: *petturille kuolema*.

Lippuvala tehdään peruskolmikossa seuraavasti:

Kolmikön jäsenet asettuvat piiriin, ojentavat kukin oikean kätensä, jonka laskevat toverinsa olkapäälle. Täten muodostettuaan umpinaisen

piirin he kaikki yhtäikaa lausuvat ylläolevan valan, minkä tehtyään vaieten purkavat piirin.

Lippuvalassa mainitut sotilassäädökset ovat seuraavat:

Sotilassäädökset.

1. Pitäen mielessään ylevän tehtävänsä, köyhälistön vallankumouksen, on sotilaan aina kaikin voimin pyrittävä täyttämään velvollisuutensa. Harjoitus, jota sotilaallisissa salajärjestöissä, porvariarmeijoissa ja suojeluskunnissa saa, on otettava kouluutuksena tulevaa vallankumoussotaa varten.

2. Lippuvalassa luvatus uskollisuuden ehdon pitäminen on sotilaan ensi velvollisuus. Sen lisäksi vaatii sotilaan tehtävä sotavalmiutta, rohkeutta kaikissa tehtävissä, urhoollisuutta sodassa, kuuliaisuutta esimiehiä kohtaan, kunniallista käytöstä palveluksessa ja sen ulkopuolella sekä hyvää ja rehellistä käyttäytymistä tovereita kohtaan.

3. Jokainen kunnollinen, pelkäämätön ja kunniantuntoinen sotilas on voittava toveriensa, esimestensä tunnustuksen ja arvonanon.

4. Sotilaan kyvyt ja tiedot tulevat vallankumausarmeijassa ykteisen voiton hyväksi. Joka osottaa urhoollisuutta ja rohkeutta ja on aina hyvästi käyttäytynyt, tuntee voiton saavutettua tyydytystä ilman ulkonaisia palkkioita.

5. Sitävastoin kohtaa sotilasta, joka on laiminlyönyt velvollisuutensa, ansaittu rangaistus.

Pienemmät rikokset rangaistaan kurinpidollisesti, suuremmat vallankumousoikeudellista tietä. Rangaistukset, mitkä oikeudellisesti voivat tulla kysymykseen, ovat aresti, linna ja vankeus sekä raskaimmissa tapauksissa kuolemanrangaistus.

Näiden rangaistuksien ohella voivat erikoisina kunniarangaistuksia tulla kysymykseen varottaminen toverien edessä, esimiehen asemasta poistaminen armeijasta. Kuritushuonerangaistusta seuraa aina poistaminen armeijasta.

Erikoisen huonosti käyttäytynyt sotilas voidaan asettaa työosastoon.

6. Uskollisuuden velvoittamana on sotilaan kaikissa tapauksissa sodassa ja rauhan aikana, ponnistettava kaikki voimansa, vieläpä uhrattava henkensäkin, puolustaakseen vallankumousta kaikilta uhkaavilta vaaroilta.

7. Joka asettuu yhteyteen vihollisen kanssa tai muuten teoillaan ja laiminlyömisillään vahingoittaa tai yrittää vahingoittaa vallankumousta tai sen liittolaisten joukkoja, rikkoo valallisesti lupaamansa uskollisuuden sekä tekee itsensä sotakavallukseen syyppääksi.

Kavaltajaa kohtaa kuolemanrangaistus.

Rauhankin aikana kohtaa sotilassalaisuuksien kavaltajaa sama rangaistus. Jos jollakin on tietoa petollisista aikeista, on hän velvollinen siitä

ankaran rangaistuksen uhalla viipymättä esimiehelleen ilmoittamaan.

8. Velvollisuuden täyttäminen on jokaisen vallankumouksellisen sotilaan kunnia-asia; joka vahingoittaa itseään, käyttää petosta tai muulla tavalla koettaa päästä tehtävistään, rangaistaan. Rangaistus kohtaa myös hänen avustajiaan.

9. Lipun tulee sotilaille olla pyhä. Hän ei milloinkaan saa sitä jättää. Joka jättää lippunsa tai pysyy poissa sen luota, jatkuvasti välttääkseen velvollisuutensa täyttämistä, tekee itsensä lippupakoon syypääksi.

Lippupaosta käytetään ankarimpia vapaus- ja kunniarangaistuksia, sodassa kuolemanrangaistusta. Ankarat rangaistukset kohtaa sitäkin, joka viettelee toisen siihen tai auttaa häntä, samoin kuin sitäkin, joka tietoonsa tulleesta pakoaikeesta ei viipymättä esimiehelleen tee ilmoitusta.

Vaikkei sotilas aikoisikaan jatkuvasti pysyä poissa, ovat omavaltainen poistuminen ja loman pitkittäminen sodan aikana rangaistavia.

10. Pelkuruus on sotilaille erikoisen häpeällistä ja alentavaa; milloinkaan hän ei saa pelosta henkilökohtaisen vaaran uhatessa lyödä laimin velvollisuuksiaan.

11. Sotamiehen on osoitettava armeijan esimiehistöille ehdotonta tottelevaisuutta. Samaten on ehdottomasti noudatettava kaikkien vahtien — sotilaalliseen suojeluspauvelukseen komennettu-

jen samoinkuin väliaikaisesti esimiehiksi määrättyjen tavallistenkin sotamiesten määräyksiä.

12. Sopimaton käyttäytyminen esimiehiä kohtaan, tottelemattomuus samoinkuin esimiehen pettäminen, vastaamalla valheellisesti palvelusasioita koskeviin kysymyksiin, rangaistaan ankarasti.

Sopimatonta käyttäytymistä aseissa oltaessa tai kokoutuneen miehistön edessä, nimenomaista kieltäytymistä tottelemasta, tottelemattomuuden ilmaisemista sanoin, elein tai muulla tavoin sekä pysymistä tottelemattomuudessa samoinkuin esimiehen uhkaamista seuraa tuntuvasti kovennettu rangaistus.

13. Sitä, joka tein vastustaa esimiestään tai väkivaltaisesti kajoaa häneen sodassa, odottaa kuolemanrangaistus.

Myös on jokainen esimies oikeutettu käyttämään asettaan alaistensa puolelta tehdyn väkivaltaisen hyökkäyksen torjumiseksi tai äärimmäisessä hädässä sekä uhkaavimmassa vaarassa pakoittaakseen käskyjään tottelemaan.

14. Jokainen kehoitus tai yllytys yhteiseen tottelemattomuuteen, vastustamiseen tai väkivaltaiseen esiintymiseen esimiestä kohtaan rangaistaan.

Jos useammat yhdessä yhteisin voimin kieltäytyvät tottelmasta, vastustavat tai ryhtyvät väkivaltaiseen esiintymiseen esimiestä kohtaan,

tulevat he syypääksi sotilaskapinaan; rangaistuksena sodassa kuolemangaistus.

Joka ei tietoonsa tulleesta salakapinasta heti esimiehelleen ilmoita, saa ankaran rangaistuksen.

15. Sotilaan kunniakasta tehtävää ei saa tahrata kunnialtomalla käyttäytymisellä.

Joka kohtelee alaisiaan sääntöjen vastaisesti, loukkaa tai vieläpä pahoinpitelee heitä tai, joka käyttää virkavaltaansa hankkiakseen itselleen etuja alaiensa kustannuksella, saa ankaran rangaistuksen.

Jos mies katsoo olevan syytä valitukseen, on hänen kuitenkin ehdottomasti ensin täytettävä virkavelvollisuutensa ja vasta sitten valitettava erikoisesti määrättyä tietä.

Sitä, joka valituksessaan nojautuu väärin väitöksiin tai tekee sen säädetyistä tavasta poiketen, kohtaa vapausrangaistus.

16. Sotamiesten yhteiset neuvottelut sotilaallisista asioista, toimenpiteistä ja käskyistä ilman erikoista lupaa eivät sovi yhteen sotilaallisen mieskurin kanssa, minkä tähden ne ovat kiellettyvät.

Ankara rangaistus kohtaa sitä, joka yrittää toverinsa keskuuteen levittää tyytymättömyyttä palvelusta koskevista asioista.

17. Milloinkaan ei ole unohdettava, että sotaa käydään vihollisen asetettuja voimia vas-

taan. Vihollisalueen puolueettomien asukkaiden, haavoittuneiden, sairaiden ja sotavankien omaisuus on lain erikoisessa suojeluksessa.

Omavaltaisesta saaliin ottamisesta, ryöstämisestä, vieraiden tavaroiden ilkivaltaisesta tai tahallisesta vahingoittamisesta ja hävittämisestä sodassa, seuraavat ankarat rangaistukset. Ryöstämisenä ei ole pidettävä ruokavarojen, lääkkeiden, vaatteiden, polttoaineiden, rehujen sekä kulku-neuvojen ottamista, jos se vain vastaa välttämättöntä tarvetta.

18. Sotilas saa käyttää aseitaan vain palvelustehtävissä sekä hätäpuolustukseksi. Oikeudenvastainen aseiden käyttäminen rangaistaan ankarasti; samoin myös varomaton aseiden ja ampu-mavarojen käsittely, jos sen kautta joku haavoittuu tai kuolee.

19. Sotilaan on pidettävä hyvässä kunnossa hänelle palvelusta varten annettu hevonen, aseet, vaatteet ja varustukset sekä väsymättä pyrittävä aseitten käytössä yhä täydellisemmäksi, saavuttaakseen täten mahdollisemman suuren sotakelpoisuuden.

Sitä, joka tahallaan vahingoittaa hevostaan, aseitaan ja varustuksiaan, tekee ne kelvottomaksi tahi myö ne, rangaistaan vankeudella.

20. Sotilaan on palvelustehtävistään osattava kylliksi vaieta. Kaikissa ilmotuksissa ja tiedon-

annoissa on hänen pysyttävä ehdottomasti to-
tuudessa.

Tahallinen ilmotusten, palvelusta koskevien
sanomien tai tiedonantojen väärennys sekä niiden
tietoisesti tapahtuva eteenpäin antaminen rangaistaan.

21. Velvollisuuksien kiertäminen tai laimin-
lyöminen ei milloinkaan saa tulla kysymykseen,
vaikkakin se näyttäisi olevan erittäin edullista
tahi olisi siihen jokin syy.

Joka ottaa vastaan lahjoja, niitä vaatii taikka
muuten lupautuu suorittamaan teon, mikä sisäl-
tää virkavelvollisuuden rikkomisen, rangaistaan.

22. Vastuunalainen tehtävä on vahtipalve-
lus. Sen sääntöjen mukaiseen suoritukseen on
sotilaan kaikin tavoin pyrittävä.

Vahtivartio ei saa, ellei toisin ole määrätty,
istuutua tahi panna maata, heittää asettaan kä-
destään, syödä, juoda, polttaa tupakkaa, ottaa
vaastaan lahjoja, nukkua, mennä vartioalueen
ulkopuolelle, lähteä pois ennen vaihtoa tahi
muuten rikkoa ohjesääntöä vastaan.

Vastaten vahtipalveluksen tärkeyttä, rangaistaan rikokset erittäin ankarasti. Taistelukentällä voidaan rankaista kuolemallakin.

23. Jos osaston, sotilaallisen vahdin tahi
johonkin muuhun toimeen määrätyn miehistön
päällikkö tahi vahtivartio tahallaan antaa tapah-
tua rikoksen, jonka hän voisi estää ja jonka es-

tämiseen hän olisi velvoitettukin, rangaistaan häntä samoinkuin, jos hän itse olisi rikoksen tehnyt.

Jos jollekin sotilaalle on uskottu vankeja vartioitavaksi, on hän vastuussa niiden varmasta valvomisesta.

Sitä, joka omavaltaisesti jättää vahti- tai työpaikan rangaistaan arestilla.

24. Sotilaan tulee viettää säännöllistä elämää, eikä hän saa juopotella, pelata tai muuten huiKennella. Iltahuudosta herättämiseen saakka on hänen pysyttävä asunnossaan, ellei hänellä ole jossain toisessa paikassa palvelusta tai esimiehensä lupaa oleskella muualla.

Sitä, joka palveluksessa ollen tabi senjälkeen, kun hän on saanut käskyn tekee itsensä päihtymyksen kautta kykenemättömäksi sitä suorittamaan, rangaistaan.

25. Sotilas ei saa taistelussa, hädässä eikä vaarassa jättää tovereitaan pulaan, vaan on hänen kaikin voimin heitä autettava, jos heillä on oikeus puolellaan, sekä oltava sovussa heidän kanssaan.

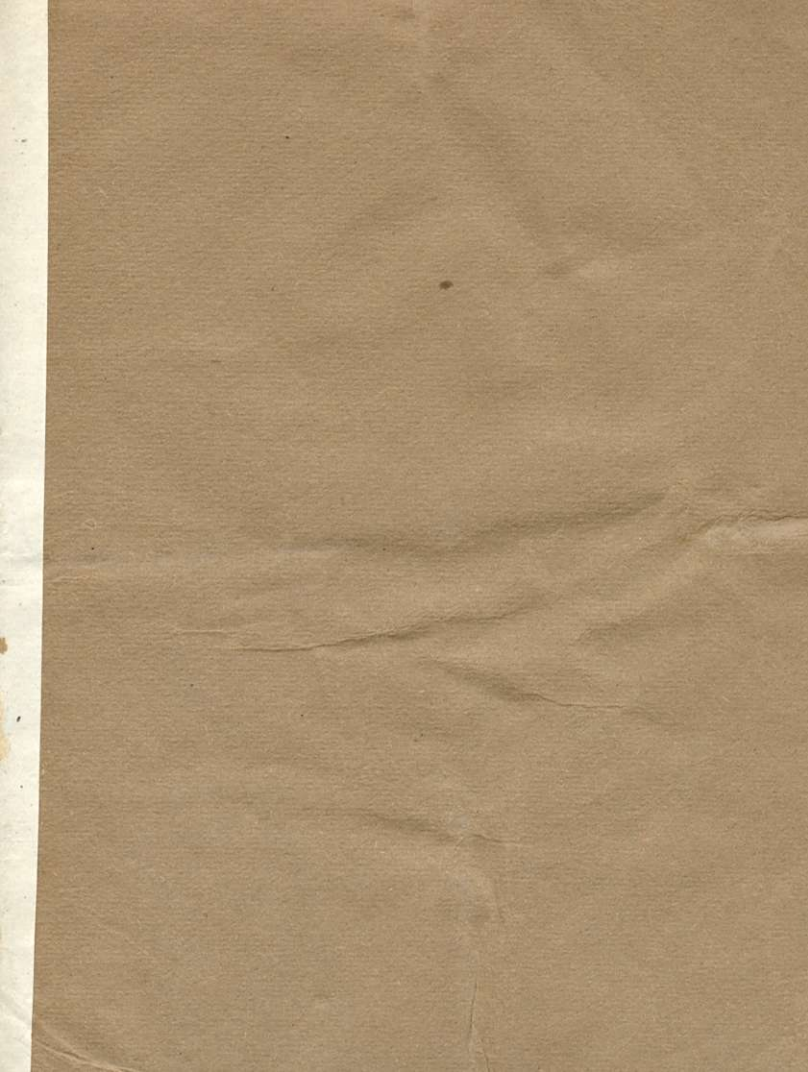
Tappelut ja riidat sotilasten kesken rangaistaan ankarasti.

26. Ehdoton rehellisyys kuuluu erikoisesti sotilaan velvollisuuksiin.

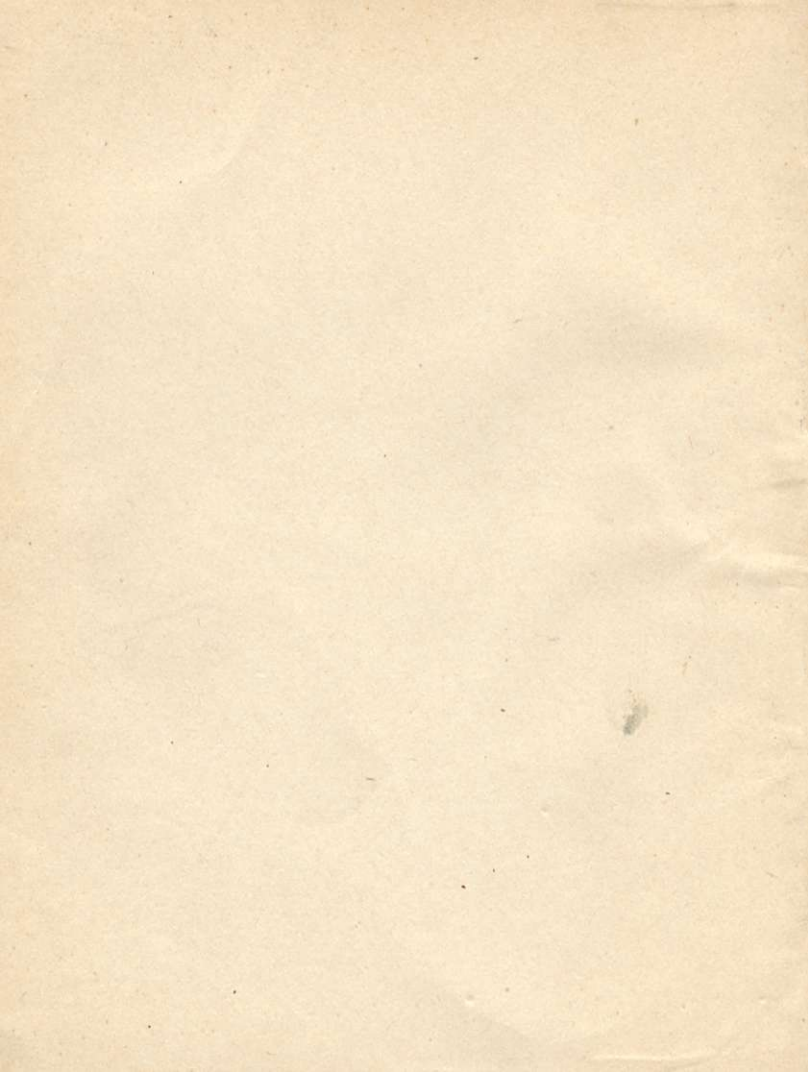
Varkaudet ja tavarain salaaminen palveluksessa, sekä sotilaallista palvelussuhdetta vastaan

rikkominen rangaistaan vankeudella ja kunnia-rangaistuksella. Rangaistus on sama, olkoonpa sitten se, joka rikoksesta jontuu kärsimään, esimies, toveri, majoituspaikan isäntä tai joku tämän huonekuntaan kuuluva henkilö. Samoin ei myös vaikuta asiaan varastetun tavaran tai salatun tavaran arvo ja laatu. Myöskin yritys on rangaistava.

27. Sotilaan kunnian- ja velvollisuudentunnon tulee vaikuttaa, että kaikki rangaistavat tapaukset välttyvät sekä että hän täyttää uskollisesti ja tarkasti kaikki tehtävänsä. Hänen täytyy kunniallisen käytöksensä kautta palveluksessa ja sen ulkopuolella olla esimerkkinä säännöllisestä ja oikeudenmukaisesta elämästä sekä kaikin voimin pyrkiä siihen, että armeijan hyvä maine säilyy tahraamattomana sekä kotimaassa että sen ulkopuolella.

HINTA 1 MARKKA

Punakaarti.

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 8760

